

EESTI JÕUDLUSKONTROLI AASTARAAMAT 2014

RESULTS OF ANIMAL RECORDING IN ESTONIA 2014

Väljaandja: Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS
Issued by

Esikaane foto: Helle Koka
Cover photo

ISSN 1406-734X

© 2015, Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS

Sisukord

Contents

Eessõna <i>Foreword</i>	5
Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS <i>Estonian Livestock Performance Recording Ltd.</i>	7
Piimaveiste jõudluskontrolli näitajad <i>Results of milk recording</i>	8
1. Veiste jõudluskontrolli dünaamika Eestis <i>Development of milk recording in Estonia</i>	8
2. Aastalehmade arv tõugude viisi <i>Average no. of cows in milk recording by different breeds</i>	9
3. Karjade suurus ja arv <i>Size and number of herds in milk recording</i>	9
4. Toodang aastalehma kohta tõugude viisi <i>Productivity of Estonian dairy breeds</i>	10
5. 305 päeva laktatsiooni toodang tõugude viisi <i>305-d lactation yield by breeds</i>	10
6. Karja suurus ja toodangu näitajad <i>Milk recording results by herd size</i>	11
7. 305 päeva laktatsiooni keskmine toodang laktatsiooni algusaasta järgi <i>Average 305-d lactation yield by beginning year of lactation</i>	11
8. 305 päeva laktatsiooni piimatoodang laktatsiooni algusaasta järgi <i>Average 305-d lactation milk yield by beginning year of lactation</i>	12
9. Karjade jagunemine piimatoodangu järgi aastalehma kohta <i>Distribution of herds by annual average milk yield per cow</i>	13
10. Lehmade jagunemine 305 päeva laktatsiooni piimatoodangu järgi <i>Distribution of cows by 305-d lactation milk yield</i>	13
11. Lehmade jagunemine 305 päeva laktatsiooni rasva- ja valgutoodangu järgi <i>Distribution of cows by 305-d lactation fat and protein yield</i>	13
12. 305 päeva laktatsiooni toodang sõltuvalt poegimiskuust <i>305-d lactation yield by month of calving</i>	14
13. Kontrollpäeva piimatoodang ja soomaatiliste rakkude arv tuh/ml <i>Milk per cow and SCC/ml on test day</i>	15
14. Kontrollpäeva piima rasva- ja valgusisaldus <i>Fat and protein content of milk on test day</i>	15
15. Veiste kunstlik seemendus ning tiinestumine jõudluskontrollikarjades 2014. a <i>Artificial insemination and non-return rate in milk recording herds</i>	16
16. Poegimiste ja vasikate arv <i>Calves born</i>	16
17. Kinnisperioodi pikkus päevades <i>Days dry</i>	17
18. Uuslõpsiperioodi pikkus päevades <i>Days open</i>	17
19. Lehmade karjast väljamineku põhjused <i>Culling reasons</i>	17
20. Lehmade jagunemine poegimisvahemiku pikkuse järgi <i>Distribution of cows by calving interval</i>	18
21. Lehmade jagunemine vanuse järgi <i>No. of cows by breed and age groups</i>	18
22. Lehmade vanus esimesel poegimisel <i>Age at 1st calving</i>	19
23. Tõuraamatulehmade toodang aastalehma kohta <i>Productivity of herdbook cows</i>	20
24. 305 päeva laktatsiooni toodang tõuraamatulehmadel <i>305-d lactation productivity of herdbook cows</i>	20
25. Lehmade arv tõugude viisi maakondades <i>No. of cows of different breeds by counties</i>	21
26. Karjade arv ning keskmine karja suurus maakondades <i>No. of herds and average herd size in counties</i>	21
27. 305 päeva laktatsiooni toodang maakondades <i>305-d lactation yield in counties by breeds</i>	22
28. Piimatoodang aastalehma kohta maakondades <i>Annual milk yield per cow in counties</i>	24
29. Toodang aastalehma kohta maakondades tõugude viisi <i>Production data of Estonian dairy breeds in counties</i>	25
30. Suurima 305 päeva laktatsiooni piima rasva- ja valgutoodanguga lehmad <i>Top cows ranked by 305-d lactation fat and protein yield</i>	26
31. Suurima eluea piimatoodanguga lehmad 2014. aastal <i>Best lifetime production cows</i>	28

32. Parimad jõudluskontrollikarjad rasva- ja valgutoodangu järgi <i>Best dairy herds by fat and protein yield</i>	29
Piimaveiste geneetiline hindamine <i>Genetic Evaluation for Dairy Cattle in Estonia</i>	35
BLUP-kontrollpäeva loomamudeli kasutamise tingimused veiste jõudlustunnuste aretusväärtuste hindamisel <i>Facts on Estimation of Breeding Values</i>	35
33. Pullide aretusväärtuste keskmised sünniaastate järgi <i>Estimated breeding values (EBV) of sires by year of birth</i>	37
34. Lehmade aretusväärtuste keskmised sünniaastate järgi <i>Estimated breeding values (EBV) of cows by year of birth</i>	37
35. Lehmade piimatoodangu ja udara tervise keskmine aretusväärtus tõugude järgi <i>Genetic trend in milk yield and udder health traits of cows by breed</i>	38
36. Karjasolevate lehmade keskmised aretusväärtused laktatsioonide kaupa <i>Average EBVs of milking cows within lactation in Estonia</i>	38
Lihaveiste jõudluskontrolli näitajad <i>Results of beef performance recording</i>	39
37. Loomade arv lihaveiste jõudluskontrollis 31.12.2014 <i>No. of animals in beef performance recording</i>	39
38. Lihaveiste jõudluskontrolli näitajad <i>Results of beef performance recording</i>	39
39. Lihaveiste taastootmisnäitajad <i>Reproduction traits of beef cattle</i>	40
40. Ammlehmade karjast väljamineku põhjused <i>Culling reasons of suckling cows</i>	40
Sigade jõudluskontrolli näitajad <i>Results of performance recording of pigs</i>	41
41. Emiste seemendamise tulemused <i>Results of inseminations</i>	41
42. Emiste poegimistulemused <i>Results of farrowing</i>	41
43. Emiste imetamisperioodi näitajad <i>Reproduction traits of sows</i>	41
44. Emiste kasutamise efektiivsus <i>Sow using effectiveness</i>	42
45. Emiste jõudlusnäitajad <i>Results of sow per year performance</i>	42
46. Taastootmisnäitajad emise tõu järgi <i>Reproduction traits by breed of sow</i>	43
47. Majanduslikud näitajad emiste kasutamisel <i>Economic values in using sows</i>	43
48. Parimad farmid erinevate näitajate järgi <i>Farms by different litter data</i>	44
49. Karja suurus ja emiste kasutamine <i>Herd size and sow using</i>	45
50. Tiinestuvus <i>Conception rate of sows</i>	45
51. Geneetiliselt hinnatud järglaste võrdlus <i>Comparison of genetically evaluated progeny</i>	46
52. Keskmised näitajad karjatestil <i>Average results on farm test</i>	46
53. Keskmised näitajad karjatestil tõugude viisi <i>Avg. results of different breeds on farm test by breed</i>	47
54. Seemendusjaama kultide järglaste rümpade näitajad tõugude viisi <i>IS boars' offspring carcass characteristics by breed</i>	47
Sigade geneetiline hindamine 2014 <i>Genetic Evaluation for Pigs 2014</i>	48
55. Seljapeki paksuse geneetiline trend tõugude viisi <i>Genetic trend of backfat by breed</i>	49
56. Lihassilma läbimõõdu geneetiline trend tõugude viisi <i>Genetic trend of muscle depth by breed</i>	49
57. Viljakuse geneetiline trend tõugude viisi <i>Genetic trend of fertility by breed</i>	50
58. Juurdekasvu geneetiline trend tõugude viisi <i>Genetic trend of daily gain by breed</i>	50
59. Hinnatud kultide ja emiste keskmised aretusväärtused <i>Avg. Estimated Breeding Values (EBV) of boars and sows</i>	51
60. ETSÄÜ seemendusjaama kultide järglaste keskmised aretusväärtused <i>Avg. Estimated Breeding Values (EBV) of IS boars' progeny</i>	51
61. Sigade arv jõudluskontrollis 31.12.2014 <i>No. of pigs in performance recording at 31.12.2014</i>	51

Eessõna

Käesoleval aastal on Eesti jõudluskontrolli süsteemi võtmesõnaks kõikide tulemuste kõrval kindlasti organisatsioonilised muutused. 2014. aasta lõpuni korraldas jõudluskontrolli riigiasutus Jõudluskontrolli Keskus. 2015. aasta alguses võttis kõik tegevused üle Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS, mille juhtimisse on nüüdsest kaasatud ka loomapidajate esindajad, et tagada veelgi suurem loomapidajatele orienteeritus meie organisatsioonis.

2014. aasta tulemusi analüüsid on hea meel tõdeda, et möödunud aastate trendid jätkuvad. Meie piimaveiste piimatoodang on endiselt suurenenud ning on jõudnud 8728 kg-ni. Oluline on, et suureneva piimatoodangu kõrval piimakvaliteet paraneb ja somaatiliste rakkude arv piimas on viimastel aastatel stabiilselt vähenenud. Hea meel on näha, et lihaveiste jõudluskontrollis olevate loomade arv aasta aastalt kasvab, mis võimaldab meie aretajatel töötada suurema populatsiooniga. Aretustöö kõrval paranenud ka pidamistingimused, mis tulemusi vaadates väljendub nii lihajõudlusnäitajates kui ka taastootmisnäitajates. Sigade viljakusnäitajad on suurenenud järjepidevalt alates 2005. aastast ning viimase 10 aastaga on keskmine pesakond suurenenud 1,4 põrsa võrra.

Mul on hea meel traditsiooniliselt tõsta esile meie parimaid loomakasvatajaid. 2014. aasta parimad karjad somaatiliste rakkude alusel on:

- 3–10 aastalehmaga karjadest Ülo Kuusik Põlvamaalt;
- 11–100 aastalehmaga karjadest Luule Viisalu Raplamaalt;
- üle 100 aastalehmaga karjadest Tiit Orulepa Läänemaalt.

Seakasvatustes olid suurima viljakusega emised Viljandimaal Saimre Seakasvatuse OÜ-l.

2014. aasta parimateks karjakasvatajateks valiti:

- parim piimakarjakasvataja – Heli Sadam, kes juhib loomakasvatust Peri POÜ-s, Põlva Agro OÜ-s, Hummuli Agro OÜ-s ja Väimela POÜ-s;
- parim lihakarjakasvataja – Reet ja Targo Pikk mets, Talu ja Tulu OÜ.

Kaivo Ilves

Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS-i juhataja

Foreword

Keywords that characterise best the Estonian animal recording system this year is organisational change and achieved results. While until the end of 2014 animal recording activities in Estonia were the responsibility of state agency Estonian Animal Recording Centre, an organisational change was introduced in 2015. All activities were taken over by a public limited company Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS. Now, representatives of livestock farmers are involved in the company's management to ensure even greater focus on livestock farmers in our organisation.

When analysing the results of 2014, it is good to acknowledge that the trends of previous years are continuing. Milk production of our dairy cattle is still growing and has reached 8,728 kg. Important indicators to recognise besides the increasing milk production are the improved quality of milk and stable reduction of somatic cell count in recent years. It is good to see that the number of beef cattle in performance recording has been growing year after year enabling the breeders to work with a larger population. Besides enhanced breeding activities, the conditions where animals are kept have improved manifested in better meat performance and reproduction performance indicators. Fertility indicators of pigs have been improving constantly since 2005 and the average size of a litter has grown by 1.4 piglets during the past 10 years.

I have the honour to acknowledge our best livestock farmers. In 2014, the persons with the best herds based on the somatic cell count are:

- Ülo Kuusik from Põlva County among the herds with 3–10 cows per year;
- Luule Viisalu from Rapla County among the herds with 11–100 cows per year;
- Tiit Orulepa from Lääne County among the herds over 100 cows per year.

Saimre Seakasvatuse OÜ in Viljandi County has the most fertile sows.

In 2014, the best livestock farmers were:

- the best dairy cattle farmer – Heli Sadam who manages livestock farming activities at Peri POÜ, Põlva Agro OÜ, Hummulu Agro OÜ and Väimela POÜ;
- the best beef cattle farmer – Reet and Targo Pikk mets, Talu ja Tulu OÜ.

Kaivo Ilves

Manager of Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS

Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS

Estonian Livestock Performance Recording Ltd.

F.R.Kreutzwaldi 48a, Tartu 50094

Tel: 738 7700, faks: 738 7702, e-post: keskus@jkkkeskus.ee, www.jkkkeskus.ee

Eesti
Põllumajandusloomade
Jõudluskontroll

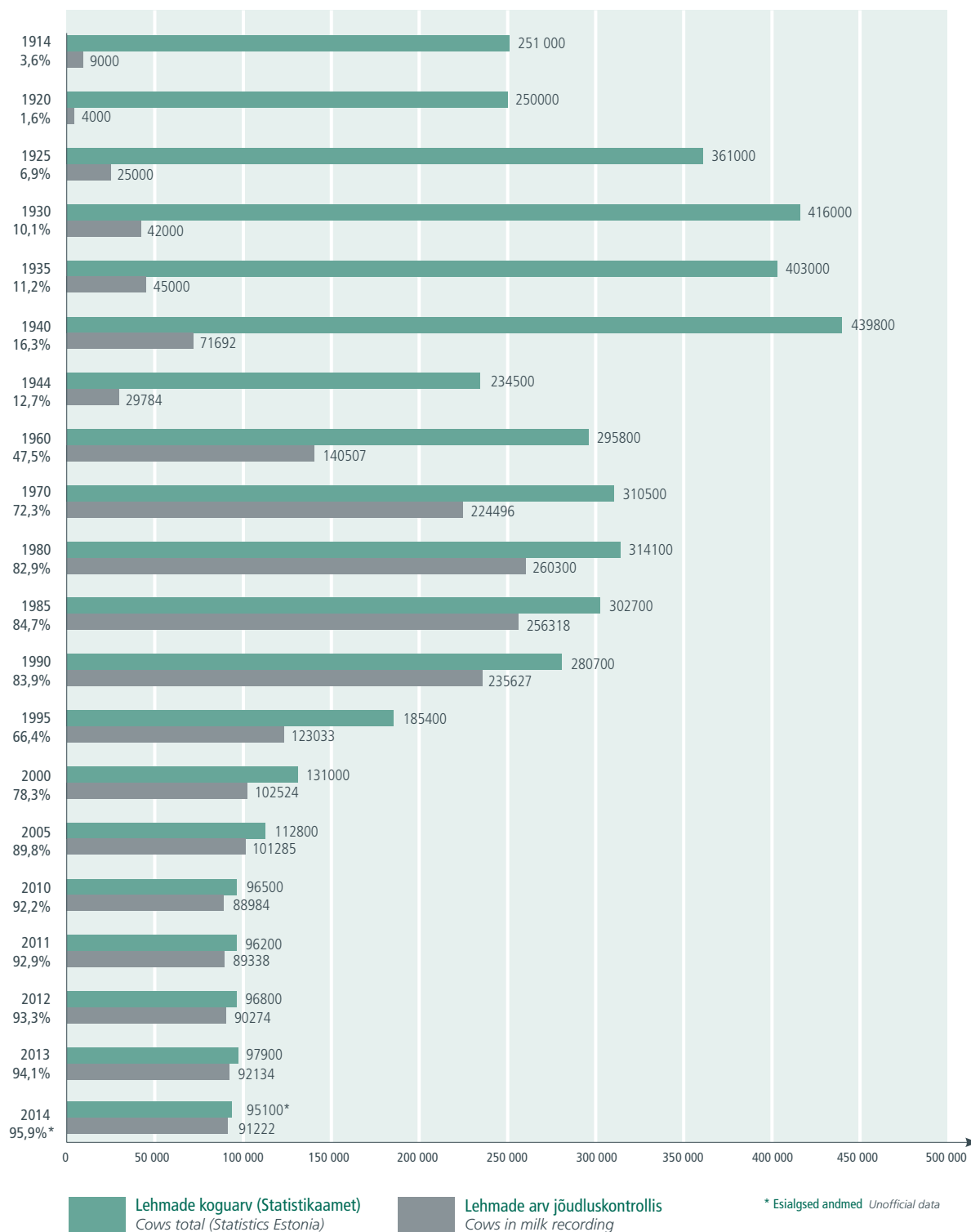
Juhataja <i>Manager</i>	Kaivo Ilves	738 7701	kaivo.ilves@jkkkeskus.ee
Üldosakond <i>General Department</i>	Eneken Ulmas	738 7743	eneken.ulmas@jkkkeskus.ee
Pearaamatupidaja <i>Chief-accountant</i>	Kadri Hermits	738 7769	kadri.hermits@jkkkeskus.ee
Infotehnoloogia osakond <i>IT Department</i>	Kalle Pedastsaar	738 7720	kalle.pedastsaar@jkkkeskus.ee
Veiste geneetiline hindamine <i>Genetic evaluation of cattle</i>	Mart Uba	738 7731	mart.uba@jkkkeskus.ee
Sigade geneetiline hindamine <i>Genetic evaluation of pigs</i>	Liia Taaler	738 7735	liia.taaler@jkkkeskus.ee
Tehniline teenindus <i>IT Technical Support</i>	Indrek Kanep	738 7748	indrek.kanep@jkkkeskus.ee
Andmetöötuse osakond <i>Data Processing Department</i>	Inno Maasikas	738 7757	inno.maasikas@jkkkeskus.ee
Klienditeenindus <i>Customer Service</i>			
Järva, sigade andmetöötlus	Vaike Konga	738 7751	vaike.konga@jkkkeskus.ee
Lääne, Põlva, Rapla, Tartu	Tea Kivimaa	738 7753	tea.kivimaa@jkkkeskus.ee
Lääne-Viru, Pärnu, lihaste andmetöötlus	Eha Mäetaga	738 7754	eha.maetaga@jkkkeskus.ee
Hiiu, Ida-Viru, Jõgeva, Valga, Võru	Lea Käärrik	738 7752	lea.kaarrik@jkkkeskus.ee
Harju, Saare, Viljandi	Heili Reinhold	738 7759	heili.reinhold@jkkkeskus.ee
Labor <i>Analysing Laboratory</i>	Mart Kuresoo	738 7725	mart.kuresoo@jkkkeskus.ee
Peatehnoloog <i>Head Technologist</i>	Eduard Punga	738 7726	eduard.punga@jkkkeskus.ee
Kvaliteedijuht <i>Quality Manager</i>	Aime Lokk	738 7727	aime.lokk@jkkkeskus.ee
Piimaproovide vastuvõtt		738 7721	
Väliteenistuse osakond <i>Field Service Department</i>	Aire Pentjärv	738 7730	aire.pentjarv@jkkkeskus.ee
Sigade jõudluskontroll <i>Pig performance recording</i>	Küllli Kersten	738 7765	kylli.kersten@jkkkeskus.ee
Veiste jõudluskontroll <i>Cattle performance recording</i>	Toomas Rimmel	738 7738	toomas.remmel@jkkkeskus.ee
Kõrvamärkide müük	Anita Minin	738 7762	myyk@jkkkeskus.ee
Jõudluskontrolli spetsialistid maakondades <i>Field Service Specialists in regions</i>			
Harjumaa, Pärnumaa	Maire Põhjala	679 6419; 443 3120; 516 7886	maire.pohjala@jkkkeskus.ee
Jõgevamaa, Tartumaa	Merle Lillik	776 0048; 738 7739; 516 7868	merle.lillik@jkkkeskus.ee
Järvamaa, Viljandimaa	Saive Kase	385 0286; 433 3713; 524 0147	saive.kase@jkkkeskus.ee
Läänemaa, Raplamaa	Maila Kirs	473 3007; 485 5673; 509 4675	maila.kirs@jkkkeskus.ee
Lääne-Virumaa, Ida-Virumaa	Ludmilla Aan	322 7018; 516 7816	ludmilla.aan@jkkkeskus.ee
Põlvamaa, Valgamaa, Võrumaa	Evi Prins	799 3007; 782 1253; 520 6231	evi.prins@jkkkeskus.ee
Hiiumaa, Saaremaa	Maire Tamm	463 1147; 453 1352; 5332 4204	maire.tamm@jkkkeskus.ee

Piimaveiste jõudluskontrolli näitajad

Results of milk recording

1. Veiste jõudluskontrolli dünaamika Eestis

Development of milk recording in Estonia

2. Aastalehmade arv tõugude viisi

Average no. of cows in milk recording by different breeds

Aasta Year	Aastalehmi Avg. no. of cows								Kokku Total
	Eesti punane (EPK) Estonian Red (ER)		Eesti holstein (EHF) Estonian Holstein (EHF)		Eesti maatõug (EK) Estonian Native (EN)		Muud tõud Other breeds		
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	
1965	116184	69,2	50750	30,2	877	0,5			167811
1970	151100	68,7	67628	30,8	1131	0,5			219867
1975	168053	66,0	85452	33,5	1198	0,5			254703
1980	162153	61,8	99308	37,8	984	0,4			262445
1985	146781	56,4	112643	43,3	945	0,4			260369
1990	121125	49,1	125235	50,7	566	0,2			246926
1995	49285	38,0	79767	61,5	555	0,4			129607
2000	29875	29,3	71799	70,3	443	0,4			102117
2005	26607	26,5	73261	73,0	537	0,5			100405
2010	19724	22,3	67904	76,8	461	0,5	349	0,4	88438
2011	18917	21,3	69216	77,8	493	0,6	341	0,4	88967
2012	18294	20,4	70511	78,7	479	0,5	331	0,4	89616
2013	18175	20,0	71716	79,1	441	0,5	371	0,4	90702
2014	18356	20,0	72810	79,1	459	0,5	375	0,4	92000

3. Karjade suurus ja arv

Size and number of herds in milk recording

Karja suurus, lehma Herd size	1990		1995		2000		2005		2010		2014	
	Karjade Herds		Karjade Herds		Karjade Herds		Karjade Herds		Karjade Herds		Karjade Herds	
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%
1...2			871	29,8	676	21,1	407	20,0	78	8,4	59	8,3
3...4			615	21,1	567	17,7	235	11,5	53	5,7	31	4,4
5...6			301	10,3	408	12,7	170	8,3	65	7,0	25	3,5
7...8			205	7,0	307	9,6	182	8,9	47	5,0	34	4,8
9...10			136	4,7	215	6,7	128	6,3	45	4,8	27	3,8
11...50			291	10,0	693	21,6	585	28,7	350	37,6	256	36,1
51...100			127	4,3	99	3,1	91	4,5	90	9,7	78	11,0
≤100	7	2,1	2546	87,2	2965	92,3	1798	88,3	728	78,2	510	71,9
101...300	24	7,1	278	9,5	169	5,3	155	7,6	112	12,0	108	15,2
301...600	107	31,5	74	2,5	57	1,8	62	3,0	66	7,1	53	7,5
601...900	114	33,4	14	0,5	13	0,4	13	0,6	16	1,7	24	3,4
901...1200	54	15,9	5	0,2	3	0,1	3	0,1	4	0,4	8	1,1
>1200	34	10,0	3	0,1	4	0,1	5	0,2	5	0,5	6	0,8
Kokku Total	340	100,0	2920	100,0	3211	100,0	2036	100,0	931	100,0	709	100,0

4. Toodang aastalehma kohta tõugude viisi

Productivity of Estonian dairy breeds

Aasta Year	Eesti punane Estonian Red			Eesti holstein Estonian Holstein			Eesti maotõug Estonian Native			Tõugude keskmine Breeds Average		
	piima milk kg	rasva fat %	valku protein kg	piima milk kg	rasva fat %	valku protein kg	piima milk kg	rasva fat %	valku protein kg	piima milk kg	rasva fat %	valku protein kg
1965	2976	3,69	110	3280	3,60	118	2948	4,14	122	3068	3,67	113
1970	3167	3,72	118	3457	3,65	126	3003	4,28	129	3256	3,69	120
1975	3458	3,83	132	3754	3,75	141	3168	4,36	138	3556	3,80	135
1980	3526	3,94	139	3791	3,81	145	3394	4,27	145	3626	3,89	141
1985	3853	4,10	158	4332	3,94	170	3631	4,47	162	4059	4,03	163
1990	3869	4,17	161	4586	4,01	184	3430	4,43	152	4232	4,09	173
1995	3272	4,17	136	3915	4,03	157	2897	4,51	130	3666	4,08	149
2000	4441	4,39	195	5182	4,20	220	3936	4,78	188	4960	4,29	213
2005	5962	4,32	258	6722	4,17	280	4524	4,59	207	6509	4,21	274
2010	7152	4,24	303	7778	4,07	317	4850	4,55	221	7613	4,11	313
2011	7268	4,22	306	7926	4,06	322	4461	4,56	203	7756	4,10	318
2012	7539	4,15	313	8232	4,02	331	4551	4,56	208	8059	4,04	326
2013	7820	4,12	322	8611	3,97	342	4697	4,53	213	8416	4,00	337
2014	8090	4,12	333	8932	3,97	354	4792	4,54	217	8728	4,00	349

5. 305 päeva laktatsiooni toodang tõugude viisi

305-d lactation yield by breeds

Tõug Breed	Laktatsioon Lactation	Lehmi Cows	Piima Milk kg	Rasva Fat %	Valgu Protein kg	R+V F+P kg
Eesti punane Estonian Red	1.	4978	7469	4,07	257	561
	2.	3778	8487	4,05	292	636
	≥3	6283	8231	4,09	277	614
	Kokku Total	15039	8043	4,07	274	602
Eesti holstein Estonian Holstein	1.	21173	8274	3,89	276	598
	2.	15573	9511	3,88	316	686
	≥3	20862	9294	3,94	306	672
	Kokku Total	57608	8978	3,91	298	648
Eesti maotõug Estonian Native	1.	97	4756	4,53	161	377
	2.	59	4909	4,51	168	389
	≥3	163	5572	4,41	188	434
	Kokku Total	319	5201	4,46	176	408
Muud tõud Other breeds	1.	91	5449	4,39	187	426
	2.	58	6029	4,24	205	460
	≥3	113	6054	4,29	204	464
	Kokku Total	262	5838	4,31	198	450
Tõud kokku All breeds	1.	26339	8099	3,93	272	590
	2.	19468	9288	3,92	311	674
	≥3	27421	9015	3,97	298	656
	Kokku Total	73228	8758	3,94	292	637

6. Karja suurus ja toodangu näitajad

Milk recording results by herd size

Karja suurus 31. dets Herd size, cows	Karjade Herds		Aastalehmi Cows		Keskmine karja suurus Average herd size	Piima aasta- lehma kohta Milk per cow	Piima kogutoodang Total milk production		Sündis vasikaid Calves born	
	arv no.	%	arv no.	%			t	%	arv no.	%
1–10	176	24,8	1198	1,3	6,8	6228	7461	0,9	666	0,7
11–50	256	36,1	7030	7,6	27,5	6437	45252	5,6	6095	6,7
51–100	78	11,0	5813	6,3	74,5	6781	39419	4,9	5320	5,8
101–300	108	15,2	19971	21,7	184,9	8253	164812	20,5	19157	21,1
301–600	53	7,5	23627	25,7	445,8	9258	218725	27,2	24981	27,5
601–900	24	3,4	16801	18,3	700,0	9538	160252	20,0	16542	18,2
901–1200	8	1,1	7856	8,5	982,1	9417	73986	9,2	7920	8,7
>1201	6	0,8	9704	10,5	1617,3	9590	93057	11,6	10289	11,3
Kokku Total	709	100,0	92000	100,0	129,8	8728	802965	100,0	90970	100,0

7. 305 päeva laktatsiooni keskmine toodang laktatsiooni algusaasta järgi

Average 305-d lactation yield by beginning year of lactation

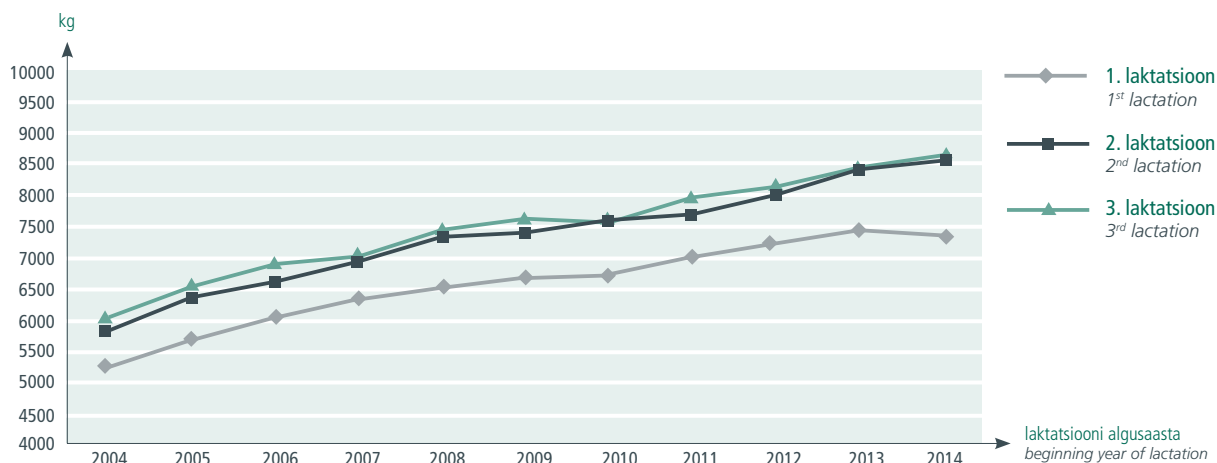
Tõug Breed	Aasta Year	1. laktatsioon 1 st lactation				2. laktatsioon 2 nd lactation				3. laktatsioon 3 rd lactation			
		lakt. arv no. of lact.	piima milk kg	rasva fat kg	valku protein kg	lakt. arv no. of lact.	piima milk kg	rasva fat kg	valku protein kg	lakt. arv no. of lact.	piima milk kg	rasva fat kg	valku protein kg
EPK ER	2003	6454	4869	211	163	5138	5371	234	182	4011	5604	247	189
	2004	6308	5253	226	176	5300	5848	252	198	4016	6051	263	204
	2005	6377	5689	244	195	5145	6380	273	218	3961	6545	279	222
	2006	5963	6051	257	207	5014	6632	281	227	3719	6900	291	234
	2007	5585	6350	267	217	4406	6950	294	238	3456	7026	296	239
	2008	5489	6539	278	224	4310	7344	309	251	3087	7448	315	253
	2009	4907	6704	281	228	4224	7414	313	253	2946	7624	320	258
	2010	4966	6743	281	231	3821	7612	319	261	2947	7568	321	257
	2011	4642	7023	289	240	3905	7707	318	264	2745	7969	331	271
	2012	4855	7242	294	249	3624	8013	325	275	2775	8138	333	276
2013	4836	7454	304	257	3760	8434	341	290	2589	8465	344	287	
2014	1430	7369	296	251	1053	8521	344	289	720	8651	352	289	
EHF EHF	2003	19175	5591	231	181	14187	6347	266	207	10214	6448	273	209
	2004	18842	6115	251	199	15181	6757	280	220	10099	6955	291	225
	2005	18751	6611	267	218	14191	7342	301	242	10409	7349	303	240
	2006	20243	6882	276	228	14502	7680	308	252	9757	7672	313	250
	2007	19572	7052	283	234	14715	7855	316	259	9713	8030	323	262
	2008	20172	7208	287	240	14318	8132	326	270	9375	8242	331	271
	2009	19445	7311	289	243	14527	8188	328	270	9146	8280	336	271
	2010	19943	7367	293	247	14928	8375	335	279	9555	8407	342	278
	2011	19655	7618	301	255	15153	8571	338	288	9971	8727	347	289
	2012	21195	7883	308	263	14639	8903	349	297	10066	9003	354	298
2013	21230	8210	320	274	15568	9420	366	314	9811	9509	373	314	
2014	6096	8222	319	273	4085	9601	371	316	2369	9660	377	316	
EK EN	2003	124	3667	167	122	107	4078	194	139	75	4329	208	148
	2004	109	4022	180	133	89	4439	202	149	84	4844	229	164
	2005	122	4242	191	142	100	4516	207	154	79	4891	222	165
	2006	119	4062	183	136	80	4556	204	153	70	4666	214	158
	2007	101	4151	188	138	102	4861	222	164	63	5044	226	168
	2008	94	4302	190	144	89	5036	231	171	73	5263	239	178
	2009	84	4318	199	147	78	4860	223	164	66	5314	247	181
	2010	123	4294	193	145	59	4709	219	162	64	5330	241	175
	2011	97	4756	215	161	95	4907	219	166	39	5142	230	174
	2012	78	4504	209	154	78	5170	237	177	60	5248	237	179
2013	75	4766	218	162	72	5013	228	172	66	5385	239	182	
2014	51	4521	203	151	19	4954	226	166	20	5730	255	196	

8. 305 päeva laktatsiooni piimatoodang laktatsiooni algusaasta järgi

Average 305-d lactation milk yield by beginning year of lactation

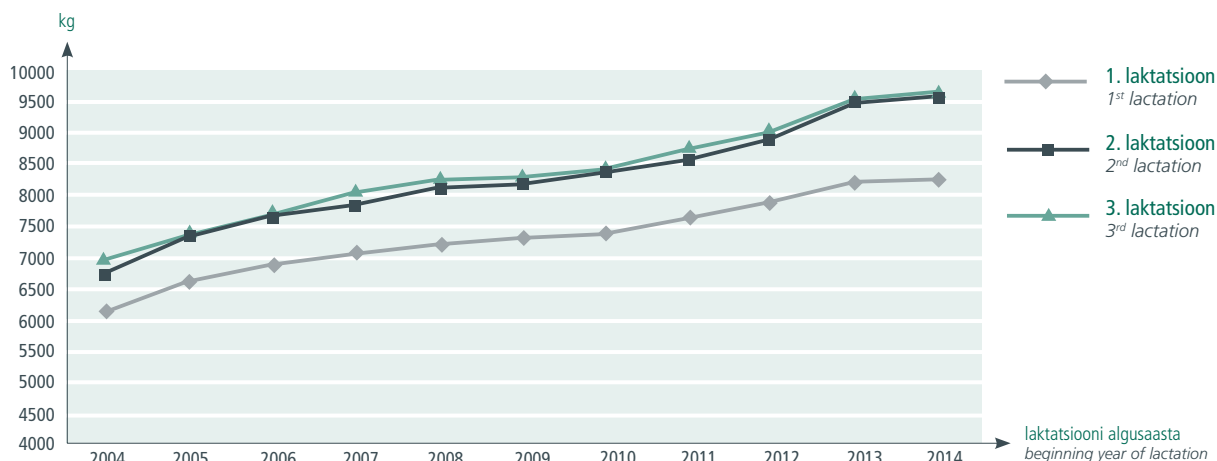
Eesti punane

Estonian Red

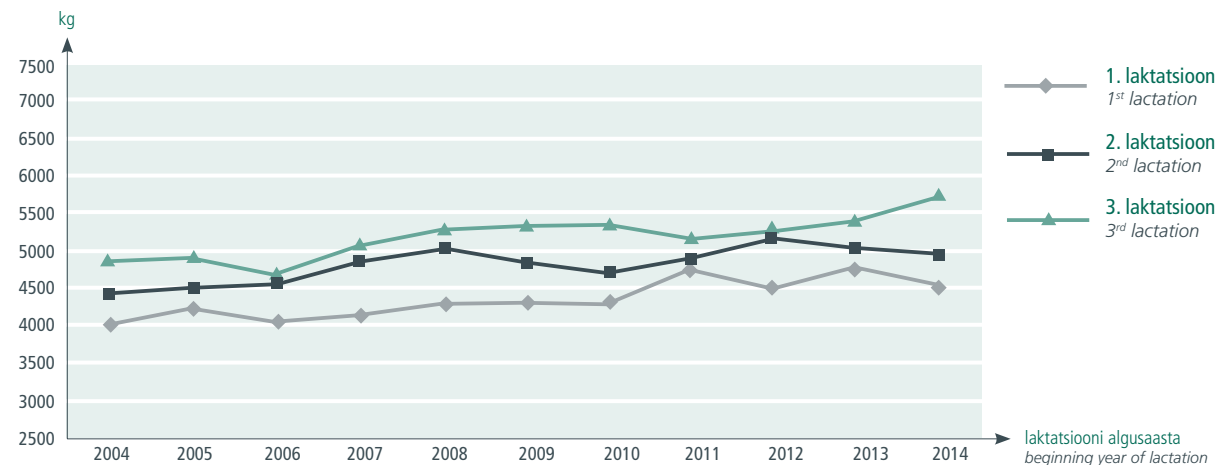
Eesti holstein

Estonian Holstein

Eesti maatõug

Estonian Native

9. Karjade jagunemine piimatoodangu järgi aastalehma kohta

Distribution of herds by annual average milk yield per cow

Aastalehmi Cows		≤3000	3001–4000	4001–5000	5001–6000	6001–7000	7001–8000	8001–9000	9001–10000	>10000
1–7	karjade arv herds	12	18	25	28	21	6	6	3	1
	SRA SCC	1094	484	544	474	331	325	433	456	303
8–20	karjade arv herds	2	10	21	39	36	22	5	2	2
	SRA SCC	288	682	427	398	337	356	384	225	147
21–50	karjade arv herds	4	6	27	36	28	37	16	9	4
	SRA SCC	648	423	450	412	336	437	289	286	303
51–100	karjade arv herds		1	11	9	22	17	16	3	2
	SRA SCC		315	439	492	415	358	318	246	225
>101	karjade arv herds			3	7	18	30	53	60	31
	SRA SCC			927	415	368	400	321	311	260
Kokku Total	karjade arv herds	18	35	87	119	125	112	96	77	40
	SRA SCC	905	525	487	428	354	393	326	309	258

10. Lehmade jagunemine 305 päeva laktatsiooni piimatoodangu järgi

Distribution of cows by 305-d lactation milk yield

Tõug Breed		≤4000	4001–5000	5001–6000	6001–7000	7001–8000	8001–9000	9001–10000	10001–11000	11001–12000	>12000
EPK ER	lehmi cows	243	683	1483	2483	2842	2689	2009	1289	776	542
	%	1,6	4,5	9,9	16,5	18,9	17,9	13,4	8,6	5,2	3,6
EHF EHF	lehmi cows	413	1178	2773	5627	9013	11019	10065	7701	5024	4795
	%	0,7	2,0	4,8	9,8	15,6	19,1	17,5	13,4	8,7	8,3
EK EN	lehmi cows	55	100	85	48	18	10	2			1
	%	17,2	31,3	26,6	15,0	5,6	3,1	0,6			0,3
Muud Other	lehmi cows	46	63	46	40	31	13	11	6	5	1
	%	17,6	24,0	17,6	15,3	11,8	5,0	4,2	2,3	1,9	0,4
Kokku Total	lehmi cows	757	2024	4387	8198	11904	13731	12087	8996	5805	5339
	%	1,0	2,8	6,0	11,2	16,3	18,8	16,5	12,3	7,9	7,3

11. Lehmade jagunemine 305 päeva laktatsiooni rasva- ja valgutoodangu järgi

Distribution of cows by 305-d lactation fat and protein yield

Tõug Breed		≤300	301–400	401–500	501–600	601–700	701–800	801–900	>900
EPK ER	lehmi cows	221	966	2602	3912	3659	2275	993	411
	%	1,5	6,4	17,3	26,0	24,3	15,1	6,6	2,7
EHF EHF	lehmi cows	404	1935	6025	12914	16199	11947	5720	2464
	%	0,7	3,4	10,5	22,4	28,1	20,7	9,9	4,3
EK EN	lehmi cows	38	130	90	46	12	2		1
	%	11,9	40,8	28,2	14,4	3,8	0,6		0,3
Muud Other	lehmi cows	49	71	62	29	22	23	5	1
	%	18,7	27,1	23,7	11,1	8,4	8,8	1,9	0,4
Kokku Total	lehmi cows	712	3102	8779	16901	19892	14247	6718	2877
	%	1,0	4,2	12,0	23,1	27,2	19,5	9,2	3,9

12. 305 päeva laktatsiooni toodang sõltuvalt poegimiskuust

305-d lactation yield by month of calving

	Poegimise aeg Calving time	Lehmade Cows		Piima Milk		Rasva Fat		Valku Protein	
		arv no.	%	kg	%	kg	%	kg	
1. laktatsioon 1 st lactation	2013	märts	2440	9,3	7910	3,92	310	3,36	266
		aprill	2235	8,5	7944	3,93	312	3,36	267
		mai	1966	7,5	7958	3,93	313	3,38	269
		juuni	1784	6,8	7901	3,96	313	3,38	267
		juuli	2151	8,2	7909	3,97	314	3,39	268
		august	2377	9,1	7973	3,98	317	3,37	269
		september	2001	7,7	8274	3,94	326	3,37	279
		oktoober	2072	7,9	8351	3,92	327	3,34	279
		november	2343	9,0	8399	3,91	328	3,33	280
		detsember	2330	8,9	8325	3,88	323	3,33	277
2014	jaanuar	2372	9,1	8233	3,89	320	3,34	275	
	veebruar	2084	8,0	8102	3,90	316	3,33	270	
2. laktatsioon 2 nd lactation	2013	märts	1693	8,7	9032	3,93	355	3,33	301
		aprill	1545	7,9	8952	3,94	353	3,33	298
		mai	1654	8,5	8975	3,91	351	3,35	301
		juuni	1701	8,7	9031	3,94	356	3,38	305
		juuli	1745	9,0	9017	3,94	355	3,39	306
		august	1703	8,7	9151	3,97	363	3,40	311
		september	1436	7,4	9209	3,95	364	3,38	311
		oktoober	1539	7,9	9696	3,88	376	3,33	323
		november	1487	7,6	9676	3,91	378	3,32	321
		detsember	1662	8,5	9605	3,86	371	3,31	318
2014	jaanuar	1742	8,9	9622	3,90	375	3,32	319	
	veebruar	1562	8,0	9559	3,88	371	3,31	316	
3. laktatsioon ja vanemad 3 rd lactation and older	2013	märts	2421	8,8	8426	4,00	337	3,29	277
		aprill	2131	7,8	8415	4,03	339	3,29	277
		mai	2228	8,1	8580	3,97	341	3,31	284
		juuni	2543	9,3	8619	3,99	344	3,33	287
		juuli	2502	9,1	8719	3,99	348	3,35	292
		august	2420	8,8	8990	4,00	360	3,35	301
		september	2016	7,4	9285	3,98	370	3,32	308
		oktoober	2223	8,1	9513	3,95	376	3,29	313
		november	2283	8,3	9556	3,96	378	3,29	314
		detsember	2333	8,5	9426	3,93	370	3,27	308
2014	jaanuar	2384	8,7	9500	3,94	374	3,28	312	
	veebruar	1882	6,9	9345	3,94	368	3,29	307	

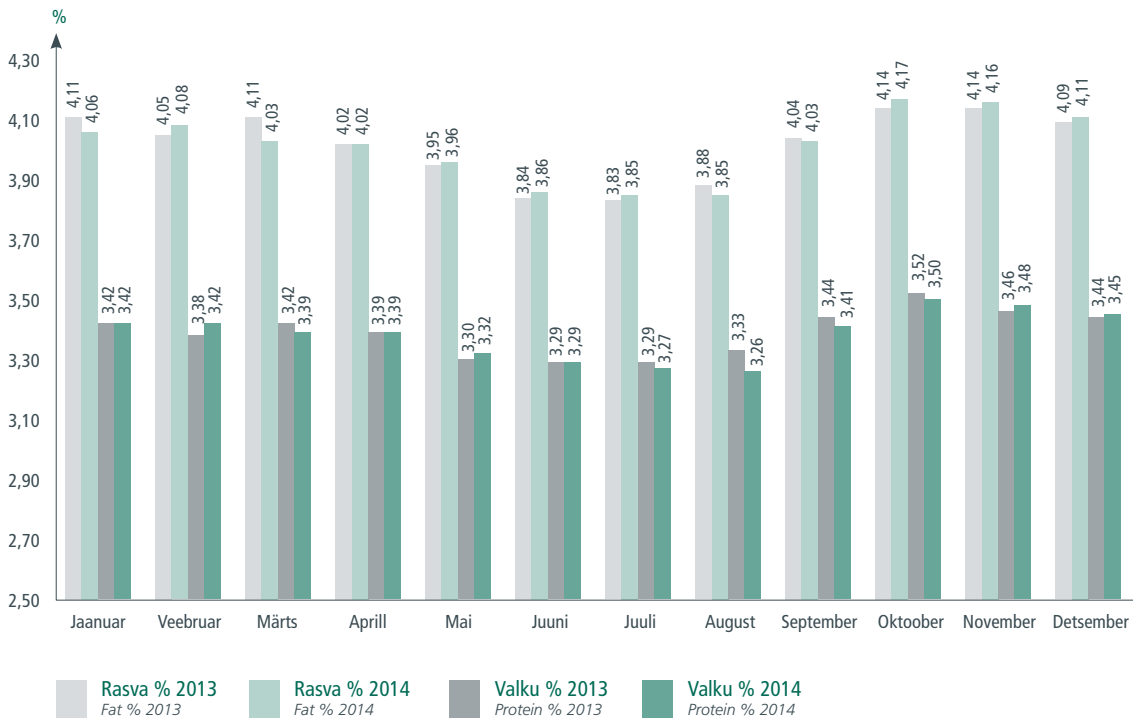
13. Kontrollpäeva piimatoodang ja soomaatiliste rakkude arv tuh/ml

Milk per cow and SCC/ml on test day

14. Kontrollpäeva piima rasva- ja valgusisaldus

Fat and protein content of milk on test day

15. Veiste kunstlik seemendus ning tiinestumine jõudluskontrollikarjades 2014. a

Artificial insemination and non-return rate in milk recording herds

	Eesti punane <i>Estonian Red</i>			Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>			Eesti maatõug <i>Estonian Native</i>			Tõud kokku <i>All breeds</i>		
	lehmad <i>cows</i>	lehmikud <i>heifers</i>	kokku <i>total</i>	lehmad <i>cows</i>	lehmikud <i>heifers</i>	kokku <i>total</i>	lehmad <i>cows</i>	lehmikud <i>heifers</i>	kokku <i>total</i>	lehmad <i>cows</i>	lehmikud <i>heifers</i>	kokku <i>total</i>
Seemendatud veiseid <i>Inseminated artificially (no.)</i>	16687	4845	21532	67403	22300	89703	259	67	326	84349	27212	111561
Seemendusi <i>No. of inseminations</i>	31109	6994	38103	135335	33592	168927	487	107	594	166931	40693	207624
Tiinestus 1. seemenduse järel <i>First service pregnancy rate, %</i>	55,7	66,9	58,6	48,9	63,7	53,0	40,2	57,8	43,9	50,3	64,3	54,1
Seemenduste arv tiinestumise kohta <i>No. of inseminations per pregnancy</i>	1,8	1,5	1,7	2,0	1,5	1,9	2,1	1,9	2,0	2,0	1,5	1,9

16. Poegimiste ja vasikate arv

Calves born

			Eesti punane <i>Estonian Red</i>	Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>	Eesti maatõug <i>Estonian Native</i>	Muud tõud <i>Other breeds</i>	Tõud kokku <i>All breeds</i>
Pullvasikaid kokku <i>Males total</i>	arv no.		9508	36767	231	191	46697
	%		51,3	51,3	54,5	49,0	51,3
Lehmvasikaid kokku <i>Females total</i>	arv no.		9009	34872	193	199	44273
	%		48,7	48,7	45,5	51,0	48,7
Vasikaid kokku <i>Calves total</i>	arv no.		18517	71639	424	390	90970
Kaksikuid pullvasikaid <i>Male twins</i>	poegimisi calvings		151	541	2	1	695
	%		0,8	0,7	0,4	0,2	0,7
Kaksikuid lehmvasikaid <i>Female twins</i>	poegimisi calvings		139	482	5	2	628
	%		0,7	0,6	1,1	0,5	0,6
Erisoolisi kaksikuid <i>Heterosex. twins</i>	poegimisi calvings		265	960	4	5	1234
	%		1,4	1,3	0,9	1,2	1,3
Mitmikuid <i>Multiple calves</i>	poegimisi calvings		0	3	0	0	3
	%		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Aborte <i>Abortions</i>	arv no.		172	897	9	2	1080
	%		0,9	1,2	2,0	0,5	1,1
s.h esmaspoeginutel <i>1st calving</i>	arv no.		10	107	3	0	120
	%		0,2	0,4	2,0	0,0	0,4
Surnultsüünde <i>Stillbirths</i>	arv no.		1085	6043	32	28	7188
	%		5,6	7,9	7,0	6,8	7,4
s.h esmaspoeginutel <i>1st calving</i>	arv no.		453	3122	9	18	3602
	%		8,0	12,2	5,9	12,4	11,4
korduvalt poeginutel <i>older cows</i>	arv no.		632	2921	23	10	3586
	%		4,7	5,7	7,6	3,7	5,5
Poegimisi kokku <i>Calvings total</i>	arv no.		19219	76590	454	412	96675
s.h esmaspoegimisi <i>1st calving</i>	arv no.		5634	25554	152	145	31485
	%		29,3	33,4	33,5	35,2	32,6

17. Kinnisperioodi pikkus päevades

Days dry

Tõug Breed			0	1–30	31–60	61–90	>90	Keskmine Average
Eesti punane Estonian Red	lehma cows		48	322	5239	5772	2019	70
	%		0,4	2,4	39,1	43,1	15,1	
Eesti holstein Estonian Holstein	lehma cows		209	1445	22665	19179	6895	67
	%		0,4	2,9	45,0	38,1	13,7	
Eesti maatõug Estonian Native	lehma cows		2	13	70	125	85	96
	%		0,7	4,4	23,7	42,4	28,8	
Muud tõud Other breeds	lehma cows		10	6	51	94	102	110
	%		3,8	2,3	19,4	35,7	38,8	
Kokku Total	lehma cows		269	1786	28025	25170	9101	68
	%		0,4	2,8	43,6	39,1	14,1	

18. Uuslõpsiperioodi pikkus päevades

Days open

Tõug Breed			≤30	31–60	61–90	91–120	121–150	>150	Keskmine Average
Eesti punane Estonian Red	lehma cows		15	1372	3773	2523	1653	3224	124
	%		0,1	10,9	30,0	20,1	13,2	25,7	
Eesti holstein Estonian Holstein	lehma cows		28	4289	11958	9270	6538	15402	137
	%		0,1	9,0	25,2	19,5	13,8	32,4	
Eesti maatõug Estonian Native	lehma cows		3	19	35	25	31	56	150
	%		1,8	11,2	20,7	14,8	18,3	33,1	
Muud tõud Other breeds	lehma cows			21	41	29	21	35	122
	%			14,3	27,9	19,7	14,3	23,8	
Kokku Total	lehma cows		46	5701	15807	11847	8243	18717	134
	%		0,1	9,4	26,2	19,6	13,7	31,0	

19. Lehmade karjast väljamineku põhjused

Culling reasons

	Eesti punane Estonian Red		Eesti holstein Estonian Holstein		Eesti maatõug Estonian Native		Muud tõud Other breeds		Tõud kokku All breeds		Keskmine vanus a, k
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	Avg. age (Y, M)
Vanus Age	163	2,8	388	1,5	5	4,3	2	1,9	558	1,8	10a 0k
Madal toodang Low productivity	452	7,7	1196	4,7	7	6,0	21	19,4	1676	5,3	4a 7k
Sigimisprobleemid Fertility	1260	21,4	4569	18,0	27	23,1	25	23,1	5881	18,7	5a 3k
Udarahaigused ja vead Udder diseases	1375	23,3	5357	21,2	41	35,0	12	11,1	6785	21,6	5a 6k
Jäsemete haigused ja vead Feet diseases	948	16,1	4565	18,0	3	2,6	5	4,6	5521	17,6	5a 7k
Ainevahetushaigused Metabolic diseases	400	6,8	3061	12,1	4	3,4	2	1,9	3467	11,0	5a 2k
Muud haigused Other diseases	415	7,0	1888	7,5	3	2,6	5	4,6	2311	7,4	5a 0k
Traumad Accidents	499	8,5	2909	11,5	7	6,0	10	9,3	3425	10,9	4a 10k
Muud põhjused Other reasons	383	6,5	1402	5,5	20	17,1	26	24,1	1831	5,8	5a 1k
Kokku Total	5895	100,0	25335	100,0	117	100,0	108	100,0	31455	100,0	5a 3k

20. Lehmade jagunemine poegimisvahemiku pikkuse järgi

Distribution of cows by calving interval

Tõug Breed	Poegimisvahemik päevades Calving interval, days										Keskmine Average
	≤300	301–330	331–360	361–390	391–420	421–450	451–480	481–510	>510		
Eesti punane Estonian Red	lehmi cows	20	440	3295	3031	1998	1290	884	574	1030	405
	%	0,2	3,5	26,2	24,1	15,9	10,3	7,0	4,6	8,2	
Eesti holstein Estonian Holstein	lehmi cows	70	1548	10515	10487	7409	5276	3764	2674	5759	418
	%	0,1	3,3	22,1	22,1	15,6	11,1	7,9	5,6	12,1	
Eesti maatõug Estonian Native	lehmi cows	2	6	38	29	33	12	10	6	33	430
	%	1,2	3,6	22,5	17,2	19,5	7,1	5,9	3,6	19,5	
Muud tõud Other breeds	lehmi cows	2	7	38	27	29	17	7	4	16	404
	%	1,4	4,8	25,9	18,4	19,7	11,6	4,8	2,7	10,9	
Kokku Total	lehmi cows	94	2001	13886	13574	9469	6595	4665	3258	6838	415
	%	0,2	3,3	23,0	22,5	15,7	10,9	7,7	5,4	11,3	

21. Lehmade jagunemine vanuse järgi

No. of cows by breed and age groups

Vanus (a) Age (y)	Eesti punane Estonian Red		Eesti holstein Estonian Holstein		Eesti maatõug Estonian Native		Muud tõud Other breeds		Tõud kokku All breeds	
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%
≤3	5835	32,3	26842	37,1	100	21,6	72	20,7	32849	36,0
4	3929	21,7	16110	22,3	91	19,7	84	24,2	20214	22,2
5	3040	16,8	11650	16,1	59	12,8	62	17,9	14811	16,2
6	2067	11,4	7537	10,4	72	15,6	48	13,8	9724	10,7
7	1276	7,1	4764	6,6	43	9,3	44	12,7	6127	6,7
8	860	4,8	2777	3,8	31	6,7	16	4,6	3684	4,0
9	493	2,7	1446	2,0	26	5,6	9	2,6	1974	2,2
10	279	1,5	678	0,9	12	2,6	4	1,2	973	1,1
11	139	0,8	316	0,4	14	3,0	4	1,2	473	0,5
≥12	159	0,9	216	0,3	14	3,0	4	1,2	393	0,4
Kokku Total	18077	100,0	72336	100,0	462	100,0	347	100,0	91222	100,0
Keskmine vanus Average age	4a 8k		4a 5k		5a 7k		5a 0k		4a 6k	

22. Lehmade vanus esimesel poegimisel

Age at 1st calving

Maakond County	Vanus kuudes Age, months														Keskmine Average
	<24		24–25		26–27		28–29		30–31		32–33		>33		
	lehma cows	%	lehma cows	%	lehma cows	%	lehma cows	%	lehma cows	%	lehma cows	%	lehma cows	%	
Harju	69	5,1	225	16,7	382	28,3	215	15,9	145	10,7	128	9,5	185	13,7	28,8
Hiiu	6	4,5	6	4,5	5	3,7	4	3,0	7	5,2	16	11,9	90	67,2	34,3
Ida-Viru	180	29,5	150	24,6	79	13,0	71	11,6	57	9,3	31	5,1	42	6,9	26,3
Jõgeva	822	21,9	1171	31,2	734	19,6	511	13,6	281	7,5	114	3,0	116	3,1	26,0
Järva	1013	20,3	1732	34,7	1075	21,5	573	11,5	324	6,5	143	2,9	134	2,7	25,9
Lääne	60	7,9	186	24,5	186	24,5	126	16,6	75	9,9	52	6,9	73	9,6	27,8
Lääne-Viru	387	9,9	1073	27,5	927	23,7	594	15,2	408	10,4	208	5,3	311	8,0	27,4
Põlva	595	26,5	743	33,1	448	19,9	218	9,7	114	5,1	62	2,8	67	3,0	25,7
Pärnu	170	4,9	855	24,8	826	24,0	578	16,8	398	11,6	273	7,9	342	9,9	28,1
Rapla	85	4,5	419	22,1	483	25,5	394	20,8	198	10,4	119	6,3	199	10,5	28,2
Saare	173	11,4	354	23,2	318	20,9	247	16,2	177	11,6	107	7,0	148	9,7	27,9
Tartu	419	20,8	695	34,4	477	23,6	222	11,0	119	5,9	36	1,8	50	2,5	25,8
Valga	209	17,6	428	36,1	293	24,7	109	9,2	50	4,2	26	2,2	72	6,1	26,4
Viljandi	330	13,6	628	25,9	528	21,8	393	16,2	235	9,7	115	4,7	197	8,1	27,4
Võru	299	24,1	347	27,9	270	21,7	171	13,8	70	5,6	36	2,9	49	3,9	26,0
Tõud Breeds															
EPK ER	806	14,3	1697	30,1	1235	21,9	754	13,4	469	8,3	239	4,2	434	7,7	27,1
EHF EHF	3969	15,5	7277	28,5	5770	22,6	3651	14,3	2163	8,5	1190	4,7	1534	6,0	26,8
EK EN	17	11,2	20	13,2	12	7,9	14	9,2	18	11,8	15	9,9	56	36,8	31,4
Muud tõud Other breeds	25	17,2	18	12,4	14	9,7	7	4,8	8	5,5	22	15,2	51	35,2	30,9
Kokku Total	4817	15,3	9012	28,6	7031	22,3	4426	14,1	2658	8,4	1466	4,7	2075	6,6	26,9

23. Tõuraamatulehmade toodang aastalehma kohta

Productivity of herdbook cows

Tõug <i>Breed</i>	TR osa <i>HB section</i>	Aastalehmi <i>Cows</i>	Piima <i>Milk</i>		Rasva <i>Fat</i>		Valku <i>Protein</i>		R+V <i>F+P</i>
			kg	%	kg	%	kg	kg	
Eesti punane <i>Estonian Red</i>	A	14886	8352	4,09	342	3,43	287	628	
	B	1212	7421	4,21	312	3,42	254	566	
	R	2258	6717	4,30	289	3,42	230	519	
Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>	A	53314	9137	3,96	361	3,35	306	668	
	B	11062	8891	3,96	352	3,35	297	650	
	R	8434	7689	4,07	313	3,35	258	571	
Eesti maatõug <i>Estonian Native</i>	A	187	4914	4,53	222	3,47	170	393	
	B	165	4384	4,59	201	3,43	151	352	
	R1	33	5330	4,57	243	3,41	182	425	
	R2	64	5137	4,46	229	3,33	171	400	

24. 305 päeva laktatsiooni toodang tõuraamatulehmadel

305-d lactation productivity of herdbook cows

Tõug <i>Breed</i>	TR osa <i>HB section</i>	Laktatsioon <i>Lactation</i>	Lehmi <i>Cows</i>	Piima <i>Milk</i>		Rasva <i>Fat</i>		Valku <i>Protein</i>		R+V <i>F+P</i>
				kg	%	kg	%	kg	kg	
EPK <i>ER</i>	A	1.	4146	7612	4,04	307	3,44	262	570	
		2.	3157	8678	4,03	350	3,44	299	648	
		≥3.	5024	8566	4,06	348	3,37	289	637	
	B	1.	297	6942	4,16	289	3,41	236	525	
		2.	225	8029	4,12	331	3,40	273	604	
		≥3.	414	7716	4,21	325	3,37	260	585	
	R	1.	535	6651	4,26	283	3,44	229	512	
		2.	396	7224	4,22	3,5	3,44	248	553	
		≥3.	845	6487	4,23	274	3,31	215	489	
EHF <i>EHF</i>	A	1.	15893	8418	3,88	327	3,34	281	608	
		2.	11479	9721	3,87	376	3,32	323	699	
		≥3.	14701	9586	3,92	376	3,29	315	691	
	B	1.	3444	8226	3,88	319	3,33	274	593	
		2.	2416	9356	3,88	363	3,32	310	673	
		≥3.	2880	9175	3,94	362	3,29	302	663	
	R	1.	1836	7116	4,01	285	3,34	238	523	
		2.	1678	8296	4,01	333	3,35	278	611	
		≥3.	3281	8089	4,01	325	3,29	266	590	
EK <i>EN</i>	A	1.	34	5391	4,55	245	3,42	184	430	
		2.	25	5254	4,66	245	3,53	185	430	
		≥3.	81	5727	4,39	251	3,38	193	445	
	B	1.	44	4279	4,57	195	3,43	147	342	
		2.	20	4683	4,31	202	3,36	158	359	
		≥3.	41	5035	4,40	221	3,40	171	393	
	R1	1.	7	4642	4,41	205	3,23	150	355	
		2.	1	4413	4,52	199	3,34	147	347	
		≥3.	10	6442	4,56	294	3,52	226	520	
R2	1.	10	4654	4,35	202	3,23	150	353		
	2.	11	4487	4,40	197	3,25	146	343		
	≥3.	28	5453	4,48	244	3,31	180	424		

25. Lehmade arv tõugude viisi maakondades

No. of cows of different breeds by counties

Maakond County	Eesti punane Estonian Red		Eesti holstein Estonian Holstein		Eesti maatõug Estonian Native		Muud tõud Other breeds		Tõud kokku All breeds
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	
Harju	54	1,3	4094	96,1	69	1,6	45	1,1	4262
Hiiu	171	32,4	297	56,4	45	8,5	14	2,7	527
Ida-Viru	454	26,5	1232	71,9	2	0,1	25	1,5	1713
Jõgeva	2784	27,6	7272	72,0	7	0,1	38	0,4	10101
Järva	177	1,3	13091	98,5	10	0,1	10	0,1	13288
Lääne	89	3,3	2581	96,3	3	0,1	7	0,3	2680
Lääne-Viru	584	5,3	10418	94,5	4	0,0	16	0,1	11022
Põlva	1805	28,6	4495	71,1	3	0,0	18	0,3	6321
Pärnu	297	2,9	9777	95,6	106	1,0	43	0,4	10223
Rapla	119	2,0	5776	97,3	37	0,6	7	0,1	5939
Saare	3543	71,6	1247	25,2	121	2,4	36	0,7	4947
Tartu	1874	31,2	4089	68,2	20	0,3	15	0,3	5998
Valga	1715	48,7	1775	50,4	2	0,1	30	0,9	3522
Viljandi	3201	44,7	3912	54,6	28	0,4	24	0,3	7165
Võru	1210	34,4	2280	64,9	5	0,1	19	0,5	3514
Kokku Total	18077	19,8	72336	79,3	462	0,5	347	0,4	91222

26. Karjade arv ning keskmine karja suurus maakondades

No. of herds and average herd size in counties

Maakond County	Karjade arv 31.12 Herds				Keskmine karja suurus 31.12 Average herd size			
	2011	2012	2013	2014	2011	2012	2013	2014
Harju	63	61	53	45	69,5	73,6	85,5	94,7
Hiiu	17	19	17	16	29,1	26,5	30,8	32,9
Ida-Viru	21	21	19	19	82,5	86,2	99,8	90,2
Jõgeva	55	55	50	44	171,4	181,4	206,4	229,6
Järva	73	66	61	54	182,1	201,6	225,0	246,1
Lääne	29	29	26	24	96,9	98,0	106,0	111,7
Lääne-Viru	76	71	68	65	145,7	151,7	161,8	169,6
Põlva	60	57	54	52	102,9	109,6	117,8	121,6
Pärnu	112	105	99	93	87,8	91,2	99,9	109,9
Rapla	80	75	67	62	68,5	77,0	87,1	95,8
Saare	58	48	47	45	88,9	102,9	106,0	109,9
Tartu	40	41	37	35	145,4	144,7	162,7	171,4
Valga	40	38	35	33	83,6	93,0	103,4	106,7
Viljandi	94	88	78	72	73,3	79,4	91,0	99,5
Võru	61	59	53	50	56,5	60,8	67,4	70,3
Eesti Estonia	879	833	764	709	101,6	108,4	120,6	128,7

27. 305 päeva laktatsiooni toodang maakondades

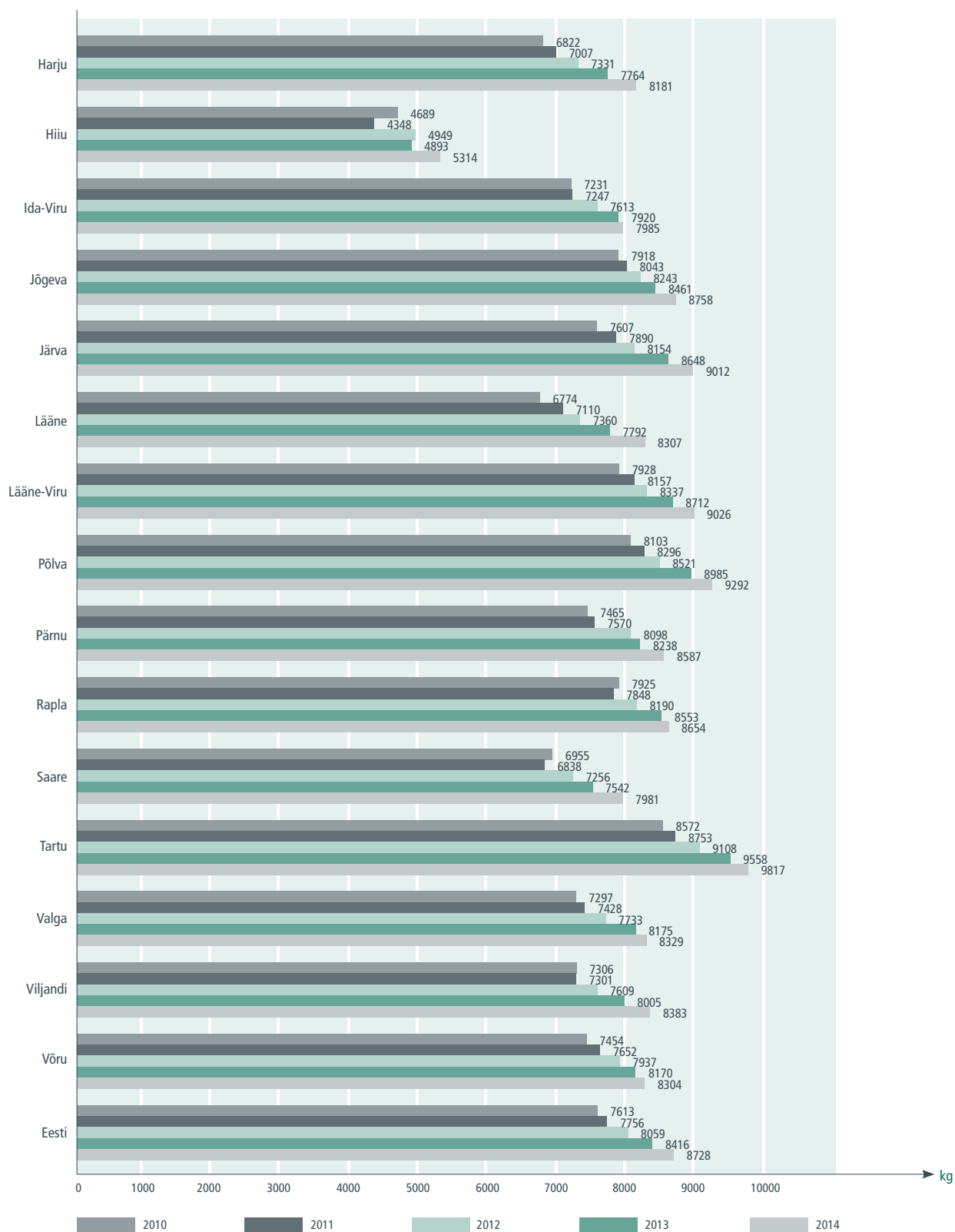
305-d lactation yield in counties by breeds

Maakond County	Tõug Breed	1. laktatsioon 1 st lactation												2. laktatsioon 2 nd lactation												3. laktatsioon ja vanemad 3 rd lactation and older											
		lehm cows				rasva fat				piima milk				r + v f+p				lehm cows				rasva fat				piima milk				r + v f+p							
		lehm cows	piima milk	rasva fat	r + v f+p	%	kg	%	kg	%	kg	r + v f+p	%	kg	lehm cows	piima milk	rasva fat	r + v f+p	%	kg	lehm cows	piima milk	rasva fat	r + v f+p	%	kg	lehm cows	piima milk	rasva fat	r + v f+p	%	kg					
Harju	EPK	16	7034	4,08	287	3,42	241	2,41	527	4,05	264	3,51	229	9	6524	4,05	264	3,51	229	9	6524	4,05	264	3,51	229	17	7687	4,10	315	3,38	259	575					
	EHF	1088	7593	3,92	298	3,31	252	3,31	549	3,90	342	3,29	289	933	8777	3,90	342	3,29	289	933	8777	3,90	342	3,29	289	1307	8782	3,91	344	3,27	287	631					
	EK	31	4805	4,38	210	3,30	158	3,69	5	4810	4,74	228	3,58	172	400	4,74	228	3,58	172	400	4,74	228	3,58	172	17	6086	4,32	263	3,35	204	466						
	Muud tõud	7	4371	4,46	195	3,35	147	3,42	6	5140	4,23	218	3,39	174	392	5140	4,23	218	3,39	174	392	5140	4,23	218	3,39	174	5349	4,18	224	3,27	175	399					
Kokku	1142	7490	3,93	295	3,31	248	3,48	543	3,91	340	3,30	287	627	953	8712	3,91	340	3,30	287	627	953	8712	3,91	340	3,30	287	1352	8706	3,92	341	3,27	285	626				
Hiiumaa	EPK	44	4307	4,37	188	3,39	146	3,34	30	4861	4,61	224	3,38	164	389	4,61	224	3,38	164	389	75	5045	4,42	223	3,32	167	75	5045	4,42	223	3,32	167	390				
	EHF	72	4898	4,09	200	3,27	160	3,60	46	6402	4,02	258	3,27	209	467	6402	4,02	258	3,27	209	467	6402	4,02	258	3,27	209	116	6854	4,02	275	3,26	224	499				
	EK	1	3490	4,78	167	3,40	119	2,85	1	4727	4,27	202	3,40	161	362	4727	4,27	202	3,40	161	362	4727	4,27	202	3,40	161	8	4687	4,57	214	3,44	161	376				
Muud tõud	2	3607	3,92	142	3,05	110	2,51	4	3848	4,24	163	3,31	127	290	5	4057	4,24	163	3,31	127	290	5	4057	4,24	163	3,31	127	290	5	4057	4,24	163	3,31	127	291		
Kokku	119	4646	4,19	195	3,31	154	3,48	81	5685	4,22	240	3,31	188	428	204	6036	4,22	240	3,31	188	428	204	6036	4,22	240	3,31	188	204	6036	4,22	240	3,31	188	449			
Ida-Viru	EPK	133	6838	4,19	287	3,47	237	3,52	524	3,97	328	3,45	285	98	8259	3,97	328	3,45	285	98	8259	3,97	328	3,45	285	154	7332	4,10	301	3,44	252	553					
	EHF	400	8267	3,95	326	3,32	274	3,60	600	3,87	346	3,32	297	644	8347	3,87	346	3,32	297	644	8347	3,87	346	3,32	297	311	8347	3,96	331	3,28	274	604					
	EK	5	5684	4,13	235	3,19	181	4,16	10	4924	4,17	205	3,31	163	368	10	4924	4,17	205	3,31	163	368	10	4924	4,17	205	3,31	163	368	10	4924	4,17	205	3,31	163	373	
Muud tõud	538	7890	4,00	316	3,35	264	3,50	400	8681	3,90	338	3,35	291	629	476	7941	3,90	338	3,35	291	629	476	7941	3,90	338	3,35	291	476	7941	4,01	318	3,33	264	583			
Kokku	880	7437	4,12	307	3,47	258	3,56	605	8467	4,10	347	3,47	294	642	833	8471	4,10	347	3,47	294	642	833	8471	4,10	347	3,47	294	642	833	8471	4,10	347	3,47	294	635		
Jõgeva	EPK	2292	8151	3,97	323	3,37	275	3,58	1709	9553	3,96	379	3,35	320	699	1880	9377	3,96	379	3,35	320	699	1880	9377	3,96	379	3,35	320	699	1880	9377	3,96	379	3,35	320	684	
	EHF	1	4732	5,16	244	4,05	192	4,36	1	4152	4,28	178	3,29	137	314	3	6115	4,28	178	3,29	137	314	3	6115	4,28	178	3,29	137	314	3	6115	4,28	178	3,29	137	477	
	EK	18	7060	4,96	350	3,60	254	6,04	7	6078	5,07	308	3,69	224	532	13	7749	5,07	308	3,69	224	532	13	7749	5,07	308	3,69	224	532	13	7749	5,07	308	3,69	224	670	
Muud tõud	3191	7946	4,01	319	3,39	270	3,59	589	2322	9257	4,00	370	3,38	313	683	2729	9089	4,00	370	3,38	313	683	2729	9089	4,00	370	3,38	313	683	2729	9089	4,00	370	3,38	313	669	
Kokku	36	7042	4,30	303	3,41	240	5,43	31	8115	4,43	359	3,39	275	635	75	8022	4,43	359	3,39	275	635	75	8022	4,43	359	3,39	275	635	75	8022	4,43	359	3,39	275	618		
Järva	EPK	4155	8370	3,92	328	3,35	280	3,68	608	9598	3,89	373	3,32	318	692	3489	9457	3,89	373	3,32	318	692	3489	9457	3,89	373	3,32	318	692	3489	9457	3,89	373	3,32	318	433	
	EHF	1	4026	3,94	159	3,52	142	3,01	1	4330	3,87	168	3,32	144	311	1	4689	3,87	168	3,32	144	311	1	4689	3,87	168	3,32	144	311	1	4689	3,87	168	3,32	144	346	
	EK	1	4026	3,94	159	3,52	142	3,01	1	4330	3,87	168	3,32	144	311	1	4689	3,87	168	3,32	144	311	1	4689	3,87	168	3,32	144	311	1	4689	3,87	168	3,32	144	346	
Muud tõud	4192	8357	3,92	328	3,35	280	3,68	608	9578	3,89	373	3,32	318	691	3567	9474	3,89	373	3,32	318	691	3567	9474	3,89	373	3,32	318	691	3567	9474	3,89	373	3,32	318	685		
Kokku	16	5902	4,18	247	3,36	198	4,45	6	5780	4,43	256	3,41	197	453	42	6535	4,43	256	3,41	197	453	42	6535	4,43	256	3,41	197	453	42	6535	4,43	256	3,41	197	503		
Lääne	EPK	745	7643	3,93	300	3,29	251	5,52	475	8630	3,94	340	3,28	283	623	837	8786	3,95	347	3,24	284	631	837	8786	3,95	347	3,24	284	631	837	8786	3,95	347	3,24	284	631	
	EHF	2	4438	4,06	180	2,96	131	3,12	2	4438	4,06	180	2,96	131	3,12	2	4438	4,06	180	2,96	131	3,12	2	4438	4,06	180	2,96	131	3,12	2	4438	4,06	180	2,96	131	346	
	EK	2	4438	4,06	180	2,96	131	3,12	2	4438	4,06	180	2,96	131	3,12	2	4438	4,06	180	2,96	131	3,12	2	4438	4,06	180	2,96	131	3,12	2	4438	4,06	180	2,96	131	346	
Muud tõud	763	7598	3,93	299	3,29	250	5,49	481	8594	3,94	339	3,28	282	621	885	8658	3,97	344	3,24	281	624	885	8658	3,97	344	3,24	281	624	885	8658	3,97	344	3,24	281	624		
Kokku	128	7558	4,08	308	3,41	258	5,66	116	8928	3,99	356	3,39	303	659	213	8708	4,09	356	3,39	303	659	213	8708	4,09	356	3,39	303	659	213	8708	4,09	356	3,39	303	649		
Lääne-Viru	EPK	3023	8408	3,83	322	3,33	280	6,02	2222	9534	3,83	365	3,33	318	683	2871	9543	3,85	368	3,30	315	682	2871	9543	3,85	368	3,30	315	682	2871	9543	3,85	368	3,30	315	682	
	EHF	1	5003	4,92	246	3,78	189	4,36	2	5335	4,82	257	3,14	168	425	1	5283	4,61	243	3,26	172	416	1	5283	4,61	243	3,26	172	416	1	5283	4,61	243	3,26	172	416	
	EK	5	3263	4,26	139	3,43	112	2,51	3	7172	4,08	293	3,34	240	532	3	8234	3,94	325	3,27	269	593	3	8234	3,94	325	3,27	269	593	3	8234	3,94	325	3,27	269	593	
Muud tõud	3157	8364	3,84	321	3,33	279	6,00	2343	9497	3,84	364	3,34	317	681	3088	9483	3,87	367	3,30	313	680	3088	9483	3,87	367	3,30	313	680	3088	9483	3,87	367	3,30	313	680		
Kokku	128	7558	4,08	308	3,41	258	5,66	116	8928	3,99	356	3,39	303	659	213	8708	4,09																				

Maakond County	Tõug Breed	lehmi cows	piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r + v f+p kg	lehmi cows	piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r + v f+p kg
Põlva	EPK	484	7857	4,02	316	3,40	267	583	403	8655	4,09	354	3,45	298	653
	EHF	1354	9036	3,80	343	3,26	295	638	929	10575	3,81	403	3,29	348	751
	EK							331	1	3943	5,04	199	3,35	132	
	Muud tõud	8	7253	3,97	288	3,41	247	535	2	10672	4,05	432	3,45	369	801
	Kokku	1846	8719	3,85	336	3,30	287	623	1335	9991	3,89	388	3,33	333	721
Pärnu	EPK	57	6988	4,16	291	3,41	238	529	52	7671	4,19	321	3,35	257	579
	EHF	2601	8013	3,90	313	3,33	267	580	1914	9332	3,90	364	3,32	309	673
	EK	21	5347	4,61	246	3,43	183	430	14	4847	4,47	217	3,44	167	383
	Muud tõud	11	5271	4,14	218	3,49	184	402	11	6439	4,23	272	3,29	212	484
	Kokku	2690	7959	3,91	311	3,33	265	577	1991	9241	3,91	361	3,32	306	668
Rapla	EPK	50	7955	3,78	300	3,66	291	591	20	7924	3,86	306	3,52	279	585
	EHF	1470	8391	3,92	329	3,34	280	609	1266	9462	3,99	378	3,33	315	693
	EK	6	3987	4,8	191	3,44	137	329	6	4710	4,53	213	3,40	160	373
	Muud tõud	4	5555	3,93	218	3,14	174	393	1	9407	3,55	334	2,90	273	607
	Kokku	1530	8352	3,92	327	3,35	280	607	1293	9416	3,99	376	3,33	314	690
Saare	EPK	839	6967	4,00	279	3,49	239	518	829	7948	3,98	316	3,40	271	587
	EHF	365	8278	3,75	311	3,35	277	588	231	9123	3,74	341	3,29	300	641
	EK	24	4620	4,56	211	3,38	156	367	22	5089	4,48	228	3,36	171	399
	Muud tõud	13	5033	4,27	215	3,49	176	391	4	6701	3,92	263	3,45	232	494
	Kokku	1241	7287	3,93	286	3,40	248	534	1086	8135	3,93	320	3,38	275	594
Tartu	EPK	540	8467	4,00	338	3,44	291	630	444	9674	3,98	385	3,46	335	720
	EHF	1222	9087	3,76	341	3,35	304	645	1035	10500	3,70	388	3,33	350	738
	EK	6	4533	4,76	216	3,48	158	374	3	4450	4,60	205	3,73	166	371
	Muud tõud	3	3240	4,55	147	3,34	108	256	1	6234	4,31	269	3,45	215	484
	Kokku	1771	8873	3,83	340	3,37	299	639	1483	10237	3,78	387	3,37	345	732
Valga	EPK	580	7650	4,09	313	3,49	267	580	328	8752	4,09	358	3,46	303	661
	EHF	465	7729	4,04	312	3,32	257	569	451	9143	3,93	359	3,33	305	664
	EK								1	3703	4,70	174	3,75	139	313
	Muud tõud	5	4721	4,33	205	3,36	158	363	2	5013	4,40	221	3,43	172	393
	Kokku	1050	7671	4,07	312	3,42	262	574	783	8956	4,00	358	3,38	303	661
Viljandi	EPK	861	7627	4,09	312	3,43	262	574	575	8699	4,07	354	3,44	299	653
	EHF	1217	8198	3,95	324	3,39	278	602	727	9113	3,94	359	3,36	306	666
	EK	4	4863	4,16	203	3,43	167	369	1	6167	4,11	253	3,20	197	450
	Muud tõud	1	4394	4,05	178	3,46	152	330	2	4418	4,21	186	3,61	159	345
	Kokku	2083	7954	4,01	319	3,40	271	590	1305	8921	4,00	357	3,39	303	660
Võru	EPK	314	6648	4,06	270	3,39	225	495	232	7771	4,09	318	3,39	264	581
	EHF	704	7935	3,90	310	3,32	263	573	516	9469	3,93	372	3,34	317	689
	EK	2	2702	4,84	131	3,41	92	223	1	5554	4,65	258	3,68	204	462
	Muud tõud	6	5327	4,41	235	3,41	182	417	3	9114	3,84	350	3,49	318	668
	Kokku	1026	7515	3,95	297	3,34	251	547	752	8938	3,97	355	3,36	300	655
															627

28. Piimatoodang aastalehma kohta maakondades

Annual milk yield per cow in counties

29. Toodang aastalehma kohta maakondades tõugude viisi

Production data of Estonian dairy breeds in counties

Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Piima Milk kg	Rasva Fat %	Rasva Fat kg	Valku Protein %	Valku Protein kg	R+V F+P kg	SRA SCC
Harju	EPK	52	7233	4,07	295	3,47	251	546	283
	EHF	4154	8296	3,99	331	3,33	276	607	359
	EK	69	5147	4,44	228	3,35	172	401	404
	Muud tõud	42	2919	4,42	129	3,41	99	228	366
	Kokku	4316	8181	4,00	327	3,33	273	600	359
Hiiumaa	EPK	180	4312	4,41	190	3,36	145	335	380
	EHF	298	6397	4,04	258	3,30	211	470	315
	EK	46	2602	4,66	121	3,47	90	211	674
	Muud tõud	16	4208	4,24	178	3,22	135	314	217
	Kokku	541	5314	4,17	222	3,32	177	398	345
Ida-Viru	EPK	480	7373	4,13	305	3,46	255	560	347
	EHF	1292	8277	3,97	329	3,36	278	606	358
	EK	1	5801	4,20	244	3,22	187	430	230
	Muud tõud	30	5302	4,20	223	3,32	176	399	462
	Kokku	1803	7985	4,01	320	3,38	270	591	356
Jõgeva	EPK	2829	8341	4,13	345	3,45	287	632	279
	EHF	7405	8928	4,04	361	3,39	303	663	377
	EK	6	4675	4,35	204	3,52	164	368	1054
	Muud tõud	45	7463	5,10	381	3,70	276	656	297
	Kokku	10285	8758	4,07	356	3,41	298	655	352
Järva	EPK	168	7913	4,42	350	3,44	272	622	425
	EHF	13434	9034	3,97	359	3,36	304	663	321
	EK	9	4760	4,44	212	3,31	157	369	1115
	Muud tõud	11	2573	4,03	104	3,35	86	190	578
	Kokku	13623	9012	3,98	359	3,36	303	662	322
Lääne	EPK	84	5984	4,38	262	3,39	203	465	340
	EHF	2589	8398	4,01	337	3,33	279	616	299
	EK	3	3182	4,77	152	3,47	110	262	330
	Muud tõud	8	5169	4,25	220	3,36	174	393	576
	Kokku	2684	8307	4,02	334	3,33	276	610	301
Lääne-Viru	EPK	565	8180	4,09	335	3,42	280	615	338
	EHF	10371	9081	3,90	354	3,35	304	658	312
	EK	6	5244	4,58	240	3,41	179	419	255
	Muud tõud	16	5086	4,06	207	3,34	170	376	166
	Kokku	10958	9026	3,90	352	3,35	302	655	313
Põlva	EPK	1841	7985	4,19	335	3,41	272	607	362
	EHF	4543	9834	3,94	388	3,30	325	712	313
	EK	3	5546	4,82	267	3,39	188	455	691
	Muud tõud	16	6830	4,19	286	3,48	237	524	147
	Kokku	6404	9292	4,00	372	3,33	309	681	325
Pärnu	EPK	309	7954	4,09	325	3,38	269	594	368
	EHF	9626	8662	3,97	344	3,34	289	633	406
	EK	108	5377	4,54	244	3,44	185	429	508
	Muud tõud	50	4882	4,27	209	3,34	163	371	375
	Kokku	10092	8587	3,98	342	3,34	287	629	405
Rapla	EPK	108	8584	3,82	328	3,57	307	635	241
	EHF	5790	8689	4,03	350	3,36	292	642	309
	EK	40	4341	4,73	205	3,51	152	358	303
	Muud tõud	7	6309	3,97	250	3,20	202	452	234
	Kokku	5945	8654	4,03	349	3,37	291	640	308
Saaremaa	EPK	3651	7799	4,10	320	3,43	267	587	270
	EHF	1172	8922	3,92	350	3,36	300	650	255
	EK	111	5454	4,47	244	3,40	185	429	457
	Muud tõud	42	4227	4,23	179	3,44	146	324	321
	Kokku	4976	7981	4,06	324	3,41	272	596	269
Tartu	EPK	1910	9491	4,03	383	3,43	326	708	239
	EHF	4131	10012	3,82	383	3,34	334	717	297
	EK	20	3603	4,81	173	3,59	129	303	576
	Muud tõud	12	4846	4,30	208	3,29	159	368	399
	Kokku	6073	9817	3,89	382	3,37	331	712	280

29. ...järg ...continued

Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Piima Milk kg	%	Rasva Fat kg	%	Valku Protein kg	R+V F+P kg	SRA SCC
Valga	EPK	1742	8230	4,15	342	3,45	284	626	302
	EHF	1822	8488	4,07	345	3,35	285	630	258
	EK	2	3852	4,30	166	3,75	144	310	242
	Muud tõud	33	5071	4,21	214	3,35	170	384	371
	Kokku	3599	8329	4,11	342	3,40	283	625	279
Viljandi	EPK	3225	7965	4,14	330	3,42	273	602	326
	EHF	3864	8775	4,01	352	3,37	296	648	295
	EK	29	4416	4,56	201	3,47	153	355	641
	Muud tõud	27	6314	4,36	276	3,43	216	492	187
	Kokku	7146	8383	4,07	341	3,39	284	625	308
Võru	EPK	1212	7460	4,09	305	3,39	253	558	339
	EHF	2319	8771	4,00	351	3,34	293	644	319
	EK	6	3668	5,11	187	3,51	129	316	588
	Muud tõud	20	6538	4,13	270	3,36	220	490	445
	Kokku	3557	8304	4,03	335	3,36	279	613	326
Eesti Estonia	EPK	18356	8090	4,12	333	3,43	277	611	301
	EHF	72810	8932	3,97	354	3,35	299	654	331
	EK	459	4792	4,54	217	3,43	164	382	494
	Muud tõud	375	5165	4,38	226	3,42	177	403	328
	Kokku	92000	8728	4,00	349	3,37	294	643	326

30. Suurima 305 päeva laktatsiooni piima rasva- ja valgutoodanguga lehmad Top cows ranked by 305-d lactation fat and protein yield

Jrk. nr No.	Reg. nr Reg. no.	Omanik Owner	Maakond County	Lakt. nr Lact. no.	305 päeva laktatsiooni toodang 305-d lactation yield					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r + v f+p kg
Eesti punane Estonian Red										
1.	11450290	Tartu Agro AS	Tartu	2	15571	4,68	729	3,43	534	1263
2.	10499719	Tartu Agro AS	Tartu	3	15212	4,48	681	3,61	548	1230
3.	10499849	Tartu Agro AS	Tartu	3	15830	4,30	681	3,38	536	1217
4.	9093171	Tartu Agro AS	Tartu	5	16965	3,74	635	3,21	544	1179
5.	11450634	Tartu Agro AS	Tartu	3	16164	3,82	618	3,26	528	1145
6.	11450498	Tartu Agro AS	Tartu	3	18017	3,39	610	2,91	525	1135
7.	10768662	Kõpu PM Osühing	Viljandi	2	13415	4,89	656	3,50	470	1126
8.	11452140	Tartu Agro AS	Tartu	2	14262	4,26	607	3,63	518	1125
9.	12353422	Tartu Agro AS	Tartu	2	15319	4,01	614	3,31	507	1121
10.	9093423	Tartu Agro AS	Tartu	4	14666	4,05	593	3,53	518	1112
11.	11450436	Tartu Agro AS	Tartu	2	17367	3,34	579	3,01	522	1101
12.	9094376	Tartu Agro AS	Tartu	4	14508	4,05	588	3,53	513	1101
13.	9269880	Laatre Piim AS	Valga	3	15578	3,73	581	3,33	518	1099
14.	8833358	Abja Farmid OÜ	Viljandi	5	15408	3,87	597	3,23	497	1094
15.	9590403	Peri Põllumajanduslik Osühing	Põlva	4	13648	4,81	657	3,19	436	1093
16.	11450184	Tartu Agro AS	Tartu	3	13891	4,40	611	3,46	480	1091
17.	10447024	Kõljala Põllumajanduslik OÜ	Saare	3	13814	4,60	636	3,28	453	1089
18.	8306296	Peri Põllumajanduslik Osühing	Põlva	5	14395	4,64	669	2,89	416	1084
19.	11299257	Kõljala Põllumajanduslik OÜ	Saare	2	13984	4,13	577	3,62	507	1084
20.	11520221	Kõpu PM Osühing	Viljandi	2	13002	4,84	629	3,50	455	1084
21.	10498149	Tartu Agro AS	Tartu	4	13819	4,35	602	3,46	478	1080
22.	9985605	Kõljala Põllumajanduslik OÜ	Saare	3	17291	2,89	500	3,32	574	1075
23.	9816251	Kõpu PM Osühing	Viljandi	3	15892	3,56	566	3,21	510	1075
24.	9517462	Ranna Farm Osühing	Tartu	3	15123	3,78	571	3,33	503	1075
25.	9590076	Peri Põllumajanduslik Osühing	Põlva	4	12612	5,08	641	3,41	430	1071

30. ...järg
...continued

Jrk. nr No.	Reg. nr Reg. no.	Omanik Owner	Maakond County	Lakt. nr Lact. no.	305 päeva laktatsiooni toodang 305-d lactation yield					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r + v f+p kg
Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>										
1.	9154063	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	3	17502	4,89	857	3,37	590	1446
2.	11257295	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	2	16630	4,77	793	3,47	577	1371
3.	11255895	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	2	14706	5,13	754	3,77	554	1308
4.	11257929	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	2	18526	3,62	671	3,42	634	1304
5.	7445668	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	6	16157	4,62	747	3,22	520	1267
6.	11258537	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	2	16221	4,43	718	3,34	542	1261
7.	10125113	Tartu Agro AS	Tartu	4	17161	3,85	661	3,43	589	1250
8.	10570104	Sadala Piim OÜ	Jõgeva	3	16032	4,52	724	3,26	522	1246
9.	11257776	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	2	17301	3,87	670	3,31	573	1244
10.	11255161	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	2	18283	3,64	665	3,11	568	1233
11.	7946622	Põlva Agro Osahing	Põlva	4	18278	3,90	713	2,84	520	1233
12.	10499535	Tartu Agro AS	Tartu	3	17053	4,04	689	3,18	542	1231
13.	9154261	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	3	16183	4,40	712	3,18	515	1228
14.	9154858	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	3	15639	4,69	733	3,12	488	1221
15.	9153356	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	3	13750	5,19	714	3,61	497	1211
16.	9150973	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	4	18187	3,54	645	3,11	566	1210
17.	11257660	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	2	16788	3,96	665	3,23	543	1208
18.	9151871	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	4	13994	5,09	712	3,52	493	1205
19.	11400219	Soone Farm OÜ	Tartu	2	14985	4,52	677	3,49	523	1201
20.	11257486	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	2	14441	4,79	691	3,50	505	1197
21.	10180129	Vändra OÜ	Pärnu	3	14987	4,37	654	3,62	542	1196
22.	9936508	Kaiu LT Osahing	Rapla	4	15376	4,14	637	3,57	550	1187
23.	9154278	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	2	18970	3,17	601	3,07	583	1184
24.	10772522	Kaiu LT Osahing	Rapla	3	15653	4,34	679	3,20	501	1180
25.	9851733	Põlva Agro Osahing	Põlva	4	15426	4,47	689	3,18	491	1180
Eesti maatõug <i>Estonian Native</i>										
1.	8299833	Lea Puur	Viljandi	4	12700	4,01	510	3,12	397	906
2.	6281885	TÜ Mereranna Põllumajandusühistu	Saare	6	9871	4,33	428	3,22	318	746
3.	10189573	Weiss Osahing	Pärnu	3	8778	4,86	426	3,39	297	724
4.	8660923	Toomas Muulmann	Rapla	4	8049	4,92	396	3,29	265	661
5.	7165818	TÜ Mereranna Põllumajandusühistu	Saare	6	8562	4,26	365	3,39	291	655
6.	6255343	Vilve Säde	Pärnu	6	9031	4,05	366	3,12	282	647
7.	9551176	Sadala Piim OÜ	Jõgeva	4	7950	4,43	352	3,68	293	645
8.	8918161	TÜ Mereranna Põllumajandusühistu	Saare	4	8949	3,97	356	3,19	286	641
9.	6756925	TÜ Mereranna Põllumajandusühistu	Saare	6	8643	3,99	345	3,26	282	627
10.	10315781	TÜ Mereranna Põllumajandusühistu	Saare	2	7197	4,95	356	3,75	270	626
11.	8664365	Peeter Haud	Rapla	5	8985	3,76	338	3,17	285	623
12.	9774568	TÜ Mereranna Põllumajandusühistu	Saare	3	7319	4,79	351	3,68	270	621
13.	10319888	TÜ Mereranna Põllumajandusühistu	Saare	3	8326	3,95	329	3,34	278	607
14.	4778646	Ants Aaman	Harju	7	8058	3,97	320	3,56	287	606
15.	8289445	Massiaru Põllumajanduslik OÜ	Pärnu	4	8599	3,81	328	3,21	276	604
16.	8918680	TÜ Mereranna Põllumajandusühistu	Saare	4	7535	4,46	336	3,41	257	593
17.	9489530	Toomas Muulmann	Rapla	3	6703	5,29	355	3,53	236	591
18.	9773943	TÜ Mereranna Põllumajandusühistu	Saare	2	8686	3,49	304	3,21	279	582
19.	7969959	Harri Tuisk	Pärnu	4	7096	4,74	336	3,41	242	579
20.	11253242	TÜ Mereranna Põllumajandusühistu	Saare	3	7249	4,45	323	3,45	250	573
21.	9159815	Indrek Haamer	Saare	4	6947	4,74	329	3,46	241	570
22.	8789839	Sirje Treumuth	Pärnu	4	7121	4,66	332	3,33	237	569
23.	5538737	Sirje Treumuth	Pärnu	8	6602	4,97	328	3,65	241	569
24.	9147195	Ilse Goshovski	Harju	4	7335	4,40	322	3,33	244	566
25.	9112209	Sirje Treumuth	Pärnu	3	6389	5,15	329	3,71	237	566

31. Suurima eluea piimatoodanguga lehmad 2014. aastal

Best lifetime production cows

Jrk. nr No.	Reg. nr Reg. no.	Nimi Name	Omanik Owner	Maakond County	Sünniaeg Date of birth	Piima Milk kg	Rasva Fat %	Valku Protein %	R+V F+P kg
Eesti punane <i>Estonian Red</i>									
1.	1060270	Mustik	Kõpu PM OÜ	Viljandi	19.01.2000	113245	3,94	3,25	8147
2.	5884452	Kauna	Tartu Agro AS	Tartu	15.09.2004	102480	3,75	3,28	7198
3.	3980675		Tartu Agro AS	Tartu	18.06.2003	99100	3,92	3,13	6987
4.	1661163	Nuku	Kõpu PM OÜ	Viljandi	20.04.2000	97132	3,88	3,21	6883
5.	5281053	Appi	Kõpu PM OÜ	Viljandi	24.12.2003	92291	3,49	3,13	6105
6.	5584147	Ujuk	Kõpu PM OÜ	Viljandi	7.01.2005	91834	4,06	3,20	6668
7.	3377888		Tartu Agro AS	Tartu	5.07.2002	91777	5,13	3,62	8035
8.	2055381	Pühmoe	Ranna Farm OÜ	Tartu	18.03.2001	91485	3,80	3,44	6616
9.	5885572		Tartu Agro AS	Tartu	12.02.2005	91437	3,73	3,26	6391
10.	5885145		Tartu Agro AS	Tartu	12.12.2004	90427	4,35	3,47	7072
Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>									
1.	2211534	Jacqueline	Tartu Agro AS	Tartu	6.02.2003	151189	4,03	3,18	10898
2.	2211008		Tartu Agro AS	Tartu	1.10.2002	119854	3,97	3,33	8743
3.	676525	Tuuti	Diner AS	Lääne-Viru	16.12.1999	118739	3,52	3,21	7993
4.	490967		Raimo Beilmann	Lääne-Viru	1.01.1994	114697	4,48	3,47	9117
5.	5507962	Tiivi	Männiku Piim Osühistu	Tartu	29.04.2004	112372	3,44	3,34	7618
6.	6231545	Hille	Põlva Agro OÜ	Põlva	11.10.2004	111408	4,07	3,07	7959
7.	4818502		Männiku Piim Osühistu	Tartu	5.01.2004	110317	3,43	3,07	7166
8.	4519812		Tartu Agro AS	Tartu	1.07.2004	109675	3,91	3,32	7926
9.	3389164	Olli	Torma Põllumajandusosühing	Jõgeva	11.02.2004	109266	4,58	3,25	8553
10.	3286289		Vetiku S.T. OÜ	Lääne-Viru	10.10.2002	107467	3,59	3,15	7244
Eesti maatõug <i>Estonian Native</i>									
1.	1493450	Taisi	Ilse Goshovski	Harju	11.03.2000	77458	4,22	3,42	5921
2.	229578	Ürsi	Saare Maakari OÜ	Saare	20.04.1999	72181	4,51	3,43	5726
3.	4778646	Lillik	Ants Aaman	Harju	24.05.2003	68465	4,55	3,63	5600
4.	3782095	Üpsi	Saare Maakari OÜ	Saare	6.05.2002	65577	5,22	3,97	6027
5.	3648056	Jäpe	Jüri Simovart	Harju	10.06.2002	63186	4,71	3,58	5237
6.	4612117	Pung	Massiaru POÜ	Pärnu	15.02.2003	62103	4,30	3,40	4782
7.	6281885	Nunnu-Kari	TÜ Mereranna Põllumajandusühistu	Saare	11.01.2005	61137	4,75	3,37	4962
8.	2377186	Nupsi	Rahula Agro OÜ	Harju	21.03.2001	59417	4,38	3,37	4607
9.	4733614	Ime	Ellen Rennik	Harju	23.07.2003	57928	4,20	3,35	4376
10.	6255343	Laana	Vilve Säde	Pärnu	8.12.2004	57176	4,03	3,02	4032

32. Parimad jõudluskontrollikarjad rasva- ja valgutoodangu järgi

(Välja on toodud EHF, EPK, EK tõugu lehmade keskmised toodangud)

Best dairy herds by fat and protein yield

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r + v f + p kg
Karja suurus 3–20 lehma Herd size 3–20 cows										
1.	Vändra Vara OÜ	Pärnu	EHF	6	11738	3,80	446	3,31	389	835
2	Põlva Pull OÜ	Põlva	Kokku	20	10771	3,86	416	3,26	351	767
			EPK	2	8972	3,96	355	3,52	316	671
			EHF	18	10964	3,85	422	3,24	355	778
3	Eesti Piim OÜ	Põlva	Kokku	16	10002	3,80	380	3,40	340	720
			EPK	2	11447	3,48	399	3,44	394	792
			EHF	14	9793	3,85	377	3,39	332	710
4	Mare Kahar	Järva	EHF	5	9141	4,29	392	3,46	317	708
5	Imbi Olli	Võru	Kokku	7	9305	4,40	409	3,21	298	707
			EPK	4	10717	4,44	476	3,20	343	819
			EHF	1	12379	4,15	514	3,18	394	907
6	Elvi Laanepere	Jõgeva	EHF	9	8422	4,95	417	3,41	287	704
7	Laari OÜ	Pärnu	EHF	18	9275	3,97	369	3,25	301	670
8	Kalju Laane	Rapla	EHF	3	8079	4,61	373	3,48	281	654
9	Ilmar Värnik	Võru	Kokku	11	8078	4,70	379	3,31	268	647
			EPK	3	7863	4,84	381	3,36	264	645
			EHF	8	8172	4,63	379	3,29	269	648
10	Raivo Kaljusaar	Harju	EHF	5	8936	4,08	364	3,15	281	646
11	Hannes Smitt	Lääne	EHF	20	9293	3,64	338	3,28	305	643
12	Salme Kuldma Uudla-Hanso Talu	Rapla	EHF	13	8000	4,47	357	3,45	276	633
13	Merje Peters	Pärnu	EHF	12	8592	3,96	340	3,38	290	630
14	Mati Ilves	Võru	Kokku	14	7893	4,37	345	3,54	279	624
			EPK	2	7864	4,75	373	3,43	269	643
			EHF	11	7696	4,36	336	3,59	277	613
15	Aleks Tuisk	Rapla	EHF	5	8730	3,71	324	3,26	285	608
16	Mati Maripuu	Saare	Kokku	8	8178	3,90	319	3,48	285	604
			EPK	7	8327	3,88	323	3,45	288	611
			EHF	1	7174	4,08	293	3,69	265	558
17	Iia Vilibert	Rapla	EHF	8	8345	4,00	334	3,21	268	602
18	Rein Nurmsalu	Rapla	EHF	14	7890	4,07	321	3,41	269	590
19	Eeri Teder	Valga	EHF	6	8061	4,00	322	3,31	267	589
20	Kuremaa Mõis OÜ	Jõgeva	Kokku	10	7562	4,55	344	3,18	241	585
			EPK	1	8454	4,11	347	3,12	264	611
			EHF	8	7402	4,64	344	3,20	237	580
21	Endel Pähkel	Pärnu	EHF	13	7520	4,41	332	3,34	251	583
22	Rein Sildoja	Rapla	EHF	15	7639	4,34	331	3,27	250	581
23	Ilmar Laugis	Jõgeva	Kokku	3	6974	4,80	335	3,53	246	580
			EPK	1	6883	5,43	373	3,60	248	622
			EHF	1	7065	4,19	296	3,45	244	539
24	Malle Rästas	Lääne	EHF	6	7611	4,33	329	3,28	250	579
25	Regina Tiik	Lääne-Viru	EHF	12	7913	3,88	307	3,38	267	575
26	Livekas OÜ	Viljandi	EPK	3	7665	4,04	310	3,45	265	575
27	Jaan Sibrits	Viljandi	Kokku	4	7133	4,51	321	3,55	253	575
			EPK	3	6816	4,35	296	3,44	235	531
			EHF	1	7973	4,86	388	3,79	302	690
28	Kalju Pennonen	Järva	EHF	17	7883	3,84	303	3,36	265	568

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk	rasva fat		valku protein		r + v f + p
					kg	%	kg	%	kg	kg
29	Anneli Somelar	Tartu	Kokku	15	8251	3,80	314	3,02	249	563
			EPK	6	9045	3,89	352	3,04	275	627
			EHF	9	7764	3,74	290	3,00	233	523
30	Õie Sandel	Jõgeva	EHF	5	7309	4,28	313	3,40	248	561
31	Aivar Kroonmäe	Võru	Kokku	7	7595	3,96	300	3,40	258	558
			EPK	4	7850	3,78	297	3,40	267	564
			EHF	4	7329	4,15	304	3,39	248	552
32	Peeter Haud	Rapla	Kokku	19	7811	3,88	303	3,23	252	555
			EHF	18	7798	3,89	303	3,23	252	555
			EK	1	8048	3,72	299	3,29	265	564
33	Jüri Kaljula	Pärnu	EHF	18	6998	4,33	303	3,49	244	548
34	Elve Veide	Rapla	EHF	14	7788	3,90	304	3,10	241	546
35	Kõo Piiritalu OÜ	Tartu	Kokku	5	7019	4,41	310	3,37	236	546
			EPK	2	6347	4,37	277	3,36	213	491
			EHF	3	7455	4,43	331	3,37	251	582
Karja suurus 21–50 lehma <i>Herd size 21–50 cows</i>										
1	Lea Puur	Viljandi	Kokku	32	12207	3,68	449	3,42	417	866
			EPK	7	11314	3,63	411	3,53	399	810
			EHF	23	12642	3,67	464	3,39	429	893
			EK	1	9834	4,13	406	3,31	325	732
2	Priit Soosalu	Lääne-Viru	EHF	22	11129	3,41	379	3,29	366	745
3	Remmelgamaa OÜ	Harju	EHF	45	10140	4,09	415	3,24	329	744
4	Heino Kristmann	Valga	EHF	42	9841	3,97	390	3,37	332	723
5	Külaoru Vili OÜ	Võru	Kokku	29	10464	3,44	360	3,38	354	714
			EPK	11	9914	3,81	378	3,46	343	721
			EHF	18	10790	3,24	350	3,34	360	710
6	Vallo Allingu	Jõgeva	EHF	22	9624	4,10	394	3,32	319	713
7	Enn Aren	Viljandi	Kokku	26	9384	4,05	380	3,39	318	698
			EPK	12	9268	4,09	379	3,43	318	697
			EHF	14	9485	4,02	381	3,36	318	699
8	Lagendi OÜ	Lääne	EHF	42	9948	3,84	382	3,13	312	694
9	Jaak Koplikask	Viljandi	Kokku	38	9159	3,86	354	3,53	323	677
			EPK	19	8972	3,86	346	3,53	317	663
			EHF	19	9340	3,87	362	3,52	329	691
10	Üllar Müts	Rapla	EHF	41	9157	4,06	371	3,25	297	669
11	Kalvi Haavajõe	Lääne-Viru	Kokku	45	8148	4,68	382	3,43	280	661
			EPK	3	7596	5,00	380	3,44	261	641
			EHF	43	8182	4,67	382	3,43	281	663
12	Elbu Farmer Osaiühing	Pärnu	EHF	46	9046	3,90	352	3,34	302	655
13	Männimetsa Talu OÜ	Valga	Kokku	25	9282	3,70	343	3,35	311	654
			EPK	7	7466	3,87	289	3,50	261	550
			EHF	18	10016	3,64	365	3,30	331	696
14	Juta Homin	Järva	EHF	24	8436	4,37	369	3,36	283	652
15	Kaja Zoobel	Rapla	EHF	26	9442	3,47	328	3,42	323	650
16	Einar Sõmer	Jõgeva	Kokku	35	8332	4,26	355	3,42	285	640
			EPK	25	8369	4,26	357	3,45	289	646
			EHF	10	8234	4,26	351	3,33	275	625
17	Ulvi Salutee	Harju	EHF	28	8362	4,23	354	3,38	283	637
18	Kalev Varul	Põlva	Kokku	26	8122	4,46	362	3,39	276	637
			EPK	19	7734	4,54	351	3,47	268	619
			EHF	7	9123	4,26	389	3,23	295	684

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r + v f + p kg
19	Vanetae OÜ	Tartu	EHF	40	8913	3,81	340	3,30	294	634
20	Mait Miks	Jõgeva	Kokku	27	7518	4,67	351	3,59	270	621
			EPK	22	7696	4,67	360	3,55	273	633
			EHF	4	6596	4,66	307	3,79	250	557
21	Olev Vahenurm	Pärnu	EHF	28	8177	4,37	357	3,18	260	617
22	Arvo Ojasoo	Lääne-Viru	Kokku	44	7894	4,41	348	3,37	266	615
			EPK	13	7475	4,58	342	3,40	254	596
			EHF	31	8074	4,35	351	3,36	272	623
23	Allan Ilisson	Valga	Kokku	26	8015	4,05	324	3,54	283	608
			EPK	23	7729	4,11	318	3,55	274	592
			EHF	4	9776	3,74	366	3,48	340	706
24	Urmas-Rein Printsman	Viljandi	Kokku	42	7918	4,16	329	3,48	276	605
			EPK	4	7134	4,28	305	3,53	252	557
			EHF	38	8004	4,14	332	3,48	278	610
25	Aasukalda Farm OÜ	Lääne-Viru	Kokku	49	8337	3,91	326	3,34	278	604
26	Valdo Kask	Pärnu	EHF	30	8208	4,11	337	3,25	267	604
27	Massu Talu OÜ	Pärnu	Kokku	28	7783	4,33	337	3,41	266	602
			EHF	27	7754	4,33	336	3,41	265	600
			EK	1	10975	3,92	431	3,30	363	793
28	Assi Farmid OÜ	Pärnu	EHF	47	7805	4,40	343	3,30	258	601
29	Mihkli Talu	Järva	EHF	27	7035	5,27	371	3,28	231	601
30	Mart Kalluste	Võru	Kokku	21	7764	4,37	339	3,34	259	599
			EPK	12	7673	4,65	357	3,38	259	616
			EHF	9	7885	4,00	316	3,29	260	575
31	Ravling OÜ	Pärnu	Kokku	44	8712	3,64	317	3,22	280	598
			EPK	2	7660	3,97	304	3,35	256	561
			EHF	42	8763	3,63	318	3,21	282	599
32	Jaan Liiv	Tartu	EHF	22	8702	3,82	332	3,06	266	598
33	Siilaku Agro OÜ	Võru	Kokku	43	7771	4,21	327	3,39	263	591
			EPK	32	7526	4,20	316	3,40	256	571
			EHF	12	8423	4,25	358	3,37	284	642
34	Mirrom Osäühing	Viljandi	Kokku	26	7996	4,14	331	3,22	257	589
			EPK	1	5319	4,55	242	3,54	188	430
			EHF	24	8147	4,13	336	3,21	261	598
35	Endel Varblane	Rapla	EHF	30	8398	3,66	307	3,34	281	588
Karja suurus 51–100 lehma <i>Herd size 51–100 cows</i>										
1	Aivi Kuutok	Järva	EHF	94	10255	4,01	411	3,27	336	747
2	Kunnar Kuusmik	Ida-Viru	Kokku	77	10064	3,94	396	3,32	334	731
			EPK	1	6295	4,21	265	3,15	198	463
			EHF	76	10110	3,94	398	3,32	336	734
3	Põllema Saare OÜ	Järva	EHF	60	9706	3,96	385	3,28	319	703
4	Karmo Põder	Võru	EHF	51	9138	3,97	363	3,34	301	664
5	Valmaotsa Farmer OÜ	Tartu	EHF	59	9101	3,90	354	3,28	299	653
6	Vilve Säde	Pärnu	Kokku	95	8755	4,17	365	3,28	287	652
			EHF	94	8752	4,17	365	3,28	287	652
			EK	1	9076	4,15	377	3,13	284	660
7	Pihlaka Farm OÜ	Harju	EHF	51	8812	4,05	357	3,28	289	646
8	Mürkal OÜ	Järva	EHF	58	8681	4,20	365	3,23	280	645
9	Kulmar OÜ	Jõgeva	Kokku	62	8350	4,34	363	3,37	281	644
			EPK	16	7715	4,65	359	3,54	273	632
			EHF	46	8564	4,25	364	3,32	284	648
10	Lepiku Farm OÜ	Rapla	EHF	96	8560	4,13	354	3,34	286	640

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk kg	rasva fat %	rasva fat kg	valku protein %	valku protein kg	r + v f + p kg
11	Allika Farmer OÜ	Rapla	EHF	89	8273	4,30	355	3,34	277	632
12	Taimo Petersell	Põlva	Kokku	68	8680	3,94	342	3,33	289	631
			EPK	1	4324	4,60	199	3,68	159	358
			EHF	67	8745	3,93	344	3,33	291	635
13	Jüri Koger	Jõgeva	Kokku	57	8779	3,74	328	3,40	298	626
			EPK	34	8745	3,84	336	3,43	300	635
			EHF	23	8831	3,59	317	3,35	296	613
14	Kivi Talu	Põlva	Kokku	87	8606	3,83	330	3,40	293	623
			EPK	36	8324	3,95	329	3,46	288	617
			EHF	52	8801	3,75	330	3,37	296	626
15	Vingi Suurtalu OÜ	Viljandi	Kokku	93	8033	4,42	355	3,33	267	622
			EPK	2	9090	4,11	374	3,30	300	674
			EHF	79	7938	4,42	351	3,31	263	613
16	Mätiku Talu OÜ	Pärnu	Kokku	52	8873	3,78	335	3,15	280	615
			EPK	1	9840	3,64	358	3,17	312	670
			EHF	51	8854	3,78	335	3,15	279	614
17	Luige Farmer OÜ	Rapla	EHF	55	8332	4,03	336	3,28	273	609
18	Tatramäe Osauhing	Tartu	Kokku	63	8304	4,05	336	3,25	270	606
			EPK	13	7738	4,11	318	3,40	263	581
			EHF	48	8509	4,03	343	3,21	273	617
19	Erki Martinson	Viljandi	EHF	83	7884	4,22	332	3,38	267	599
20	Pajumäe Piim OÜ	Viljandi	Kokku	70	8397	3,89	327	3,22	270	597
			EPK	6	7924	3,89	308	3,18	252	560
			EHF	60	8551	3,86	330	3,22	275	605
			EK	3	6399	4,70	301	3,33	213	514
21	Mändaluse Farm OÜ	Pärnu	EHF	99	8170	4,03	329	3,24	265	594
22	Järvakandi Farmer OÜ	Rapla	EHF	90	7777	4,28	333	3,34	260	593
23	Ruusa Farmer Osauhing	Põlva	Kokku	78	7731	4,16	321	3,46	267	589
			EPK	4	7017	4,31	302	3,45	242	545
			EHF	73	7859	4,15	326	3,46	272	598
24	Mikumardi OÜ	Harju	Kokku	99	8192	3,81	312	3,34	274	586
			EPK	13	7744	3,99	309	3,49	270	579
			EHF	86	8261	3,78	313	3,32	274	587
25	Heigo Heinsalu	Rapla	EHF	64	8002	4,03	323	3,29	263	586
26	Sallasto Osauhing	Viljandi	EPK	56	7723	4,24	328	3,28	253	581
27	Jüri Milvaste	Lääne-Viru	Kokku	57	7912	3,88	307	3,39	268	575
			EPK	22	7241	3,93	285	3,43	248	533
			EHF	33	8382	3,84	321	3,36	282	603
28	Järvamaa Kutsehariduskeskus	Järva	Kokku	93	7568	4,15	314	3,45	261	575
			EPK	44	7305	4,25	310	3,51	256	567
			EHF	47	7823	4,06	318	3,40	266	584
			EK	1	7075	4,35	308	3,53	250	557
29	Aarne Voll	Viljandi	Kokku	61	7916	3,84	304	3,34	264	568
			EPK	4	6662	4,07	271	3,32	221	493
			EHF	57	7996	3,83	306	3,34	267	573
30	Roodevälja Uustalu Osauhing	Lääne-Viru	EHF	73	7993	3,77	302	3,32	266	567
31	Arved Näälük	Saare	Kokku	92	7215	4,46	322	3,38	244	566
			EPK	66	7039	4,56	321	3,43	241	562
			EHF	25	8026	4,24	340	3,28	263	603
32	Anikoorma OÜ	Pärnu	Kokku	56	7257	4,25	308	3,39	246	554
			EPK	1	8903	3,56	317	3,23	288	605
			EHF	55	7228	4,26	308	3,39	245	553

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk kg	rasva fat %	valku protein %	r + v f + p kg		
33	Auaste OÜ	Lääne	Kokku	70	7161	4,32	309	3,39	243	552
			EPK	28	6879	4,47	307	3,48	239	547
			EHF	43	7345	4,22	310	3,34	245	555
34	Rasina Tervik OÜ	Põlva	Kokku	62	7378	4,01	296	3,38	249	545
			EPK	29	7114	4,04	287	3,39	241	529
			EHF	32	7672	3,97	305	3,35	257	562
35	Janek Mägi	Saare	Kokku	91	6843	4,32	296	3,46	237	533
			EPK	90	6854	4,33	297	3,46	237	534
			EHF	1	5863	3,82	224	3,30	193	417
Karja suurus üle 100 lehma Herd size over 100 cows										
1	Soone Farm OÜ	Tartu	Kokku	223	11470	4,15	477	3,27	375	852
			EPK	1	15446	4,01	619	3,37	521	1140
			EHF	222	11452	4,16	476	3,27	375	850
2	Tartu Agro AS	Tartu	Kokku	1284	11799	3,86	455	3,35	396	851
			EPK	544	11309	3,95	446	3,40	385	831
			EHF	740	12160	3,79	461	3,32	404	865
3	Torma Põllumajandusosaühing	Jõgeva	EHF	627	11063	4,25	471	3,42	378	849
4	Kaiu LT Osühing	Rapla	EHF	637	11357	4,06	461	3,31	376	837
5	Kõljala Põllumajanduslik OÜ	Saare	Kokku	539	11009	4,02	443	3,54	390	833
			EPK	363	10875	4,08	444	3,56	387	831
			EHF	176	11286	3,90	440	3,50	395	835
6	Peri Põllumajanduslik Osühing	Põlva	Kokku	510	11081	4,16	461	3,27	362	823
			EPK	116	10336	4,31	446	3,26	337	783
			EHF	391	11326	4,12	467	3,27	371	837
7	Põlva Agro Osühing	Põlva	EHF	1093	11496	3,88	446	3,22	370	816
8	Kabala Agro Osühing	Järva	Kokku	584	10691	4,45	475	3,18	340	816
			EPK	37	9976	4,65	464	3,27	326	790
			EHF	547	10740	4,43	476	3,18	341	817
9	Tiit Niilo	Võru	Kokku	188	10663	4,18	446	3,26	347	793
			EPK	34	10151	4,39	446	3,28	333	779
			EHF	155	10774	4,14	446	3,25	351	796
10	Vändra OÜ	Pärnu	Kokku	1385	11512	3,58	413	3,29	379	791
			EPK	50	9997	3,82	382	3,36	335	717
			EHF	1335	11569	3,58	414	3,29	380	794
11	Männiku Piim Osühistu	Tartu	Kokku	371	11479	3,52	404	3,34	383	787
			EPK	8	9926	3,90	387	3,52	349	736
			EHF	363	11514	3,51	404	3,33	384	788
12	AS Peetri Põld Ja Piim	Järva	EHF	800	11136	3,66	407	3,38	376	783
13	Avo Kruusla	Põlva	Kokku	697	11027	3,69	407	3,40	375	782
			EPK	303	10445	3,84	401	3,47	362	763
			EHF	394	11474	3,58	411	3,35	385	796
14	Võhmata PM Aktsiaselts	Lääne-Viru	Kokku	301	11294	3,70	418	3,21	363	781
			EPK	12	10088	3,81	385	3,28	331	716
			EHF	289	11343	3,70	420	3,21	364	784
15	AT & MK OÜ	Põlva	Kokku	120	11043	3,67	406	3,40	376	781
			EPK	27	10481	3,95	414	3,48	365	778
			EHF	93	11210	3,60	403	3,38	379	783
16	Kõpu PM Osühing	Viljandi	Kokku	629	10450	4,08	426	3,39	354	780
			EPK	559	10343	4,08	422	3,40	351	773
			EHF	70	11304	4,05	458	3,37	380	838

Jrk. nr No.	Omanik Owner	Maakond County	Tõug Breed	Aastalehmi Cows	Toodang aastalehma kohta Production per cow					
					piima milk kg	rasva fat %	valku protein kg	r + v f + p kg		
17	Ranna Farm Osühing	Tartu	Kokku	510	10518	3,88	408	3,44	362	770
			EPK	281	9884	4,04	399	3,50	346	745
			EHF	229	11297	3,70	418	3,38	382	800
18	Laekvere PM OÜ	Lääne-Viru	Kokku	473	10483	4,00	419	3,33	349	768
			EPK	72	9526	4,08	389	3,37	321	710
			EHF	401	10654	3,98	424	3,32	354	778
19	Nigula Piim OÜ	Lääne	EHF	498	10492	3,99	418	3,23	339	758
20	Haage Agro OÜ	Tartu	Kokku	290	10158	3,99	406	3,44	349	755
			EPK	234	10154	4,04	410	3,45	351	760
			EHF	57	10178	3,81	388	3,37	343	731
21	Hurmi Piim OÜ	Põlva	Kokku	167	10666	3,70	395	3,36	359	753
			EPK	19	10396	3,74	388	3,44	358	746
			EHF	147	10683	3,70	395	3,35	358	753
22	Kesa-Agro OÜ	Valga	Kokku	449	10157	3,95	402	3,40	346	747
			EPK	127	9427	4,07	384	3,51	331	714
			EHF	322	10445	3,91	409	3,37	352	760
23	Massiaru Põllumajanduslik OÜ	Pärnu	Kokku	255	10161	3,97	403	3,35	340	743
			EPK	49	9234	4,17	385	3,41	315	700
			EHF	202	10428	3,92	409	3,33	348	757
			EK	4	7980	4,15	331	3,39	271	601
24	Orava Agro OÜ	Põlva	Kokku	156	10058	4,12	414	3,24	326	740
			EPK	17	8882	4,26	379	3,33	296	674
			EHF	139	10204	4,10	419	3,23	330	748
25	Triigi Farmer OÜ	Lääne-Viru	Kokku	305	9773	4,15	405	3,39	331	737
			EPK	9	9431	4,03	380	3,42	323	703
			EHF	297	9782	4,15	406	3,39	331	737
26	Sarapiku Farm OÜ	Rapla	EHF	142	10224	3,95	404	3,25	332	736
27	Härjanurme Mõis OÜ	Jõgeva	Kokku	1060	8992	4,65	418	3,53	317	736
			EPK	408	8735	4,67	408	3,54	309	717
			EHF	618	9197	4,61	424	3,51	323	747
28	Tavex OÜ	Rapla	EHF	514	9852	3,98	392	3,45	340	732
29	Selja Osühing	Pärnu	EHF	607	9965	3,90	389	3,44	343	731
30	Trovador OÜ	Lääne-Viru	Kokku	532	9992	3,88	387	3,40	340	727
			EPK	18	8198	4,10	336	3,40	279	615
			EHF	514	10054	3,87	389	3,40	342	731
31	Roela Suurtalu OÜ	Lääne-Viru	Kokku	178	10155	3,78	384	3,37	342	726
			EPK	37	9547	3,86	369	3,43	328	697
			EHF	139	10312	3,75	387	3,36	346	733
32	Diner Osühing	Lääne-Viru	EHF	235	10108	3,84	388	3,34	338	726
33	Kärļa Põllumajandusühistu	Saare	Kokku	651	10267	3,76	386	3,31	339	725
			EPK	289	9811	3,88	381	3,36	330	711
			EHF	363	10631	3,66	389	3,27	347	737
34	Vetiku S.T. OÜ	Lääne-Viru	EHF	340	10215	3,73	381	3,35	342	724
35	Risti Agro AS	Järva	Kokku	495	9791	4,01	393	3,38	331	724
			EPK	2	5874	4,62	271	3,81	224	495
			EHF	493	9804	4,01	393	3,38	332	725

Piimaveiste geneetiline hindamine

Eesti Põllumajandusloomade Jõudluskontrolli AS (endine Jõudluskontrolli Keskus – JKK) teostab lüpskarja jõudluse, välimiku, udara tervise, sigivuse, poegimise ja tootliku aja tunnuste geneetilise hindamise kolm korda aastas, kasutades jõudluse ja udara tervise tunnuste hindamisel nn juhuslike regressioonikordajatega BLUP kontrollpäeva loomamudelit (KPM), välimiku, sigivuse ja poegimise tunnuste hindamisel BLUP loomamudelit (LM) ning tootliku aja hindamisel programmi "Survival Kit". 1998. a veebruarist alates osaleb JKK rahvusvahelises pullide hindamises (Interbull) eesti holsteini tõu baasil hinnatud pullide jõudlustunnuste ja 2001. a maist ka udara tervise tunnuste hindamisandmetega ning alates 2004. a maist Interbulli punaste tõugude grupis eesti punase tõu baasil hinnatud pullide hindamisandmetega. 2006. a kevadest alates osaleb JKK välimikutunnuste rahvusvahelises hindamises holsteini tõugude grupis.

2015. aastal avaldatakse geneetilise hindamise tulemused koos Interbulli rahvusvahelise hindamise tulemustega 7. aprillil, 11. augustil ja 1. detsembril. Pulli hindamistulemused avalikustatakse, kui hindamises on pullil vähemalt 20 tüdarta vähemalt kolmes karjas ja hindamistulemuste usaldusväärsus on vähemalt 70%. Pulli jõudlustunnuste ja välimikutunnuste Interbulli hindamise tulemused importpullidele on ametlikud rahvusliku hindamise tulemuste puudumisel või tingimusel, et hindamistulemuste usaldusväärsus on väiksem kui 70%. Udara tervise tunnuste Interbulli hindamise tulemused on ametlikud siis, kui jõudlustunnuste Interbulli hindamise tulemused on ametlikud.

BLUP-kontrollpäeva loomamudeli kasutamise tingimused veiste jõudlustunnuste aretusväärtuste hindamisel

2014. a 3. hindamine

Tõud	eesti holstein (EHF), eesti punane (EPK)		
Hinnatavad tunnused	piim(kg), rasv(kg), valk(kg) Rasva- ja valgusisalduse aretusväärtused arvutatakse järgmiselt: EHF $AVrasva\% = (AVrasv * 100 - AVpiim * 4.00) / (AVpiim + 8131)$ $AVvalgu\% = (AVvalk * 100 - AVpiim * 3.31) / (AVpiim + 8131)$ EPK $AVrasva\% = (AVrasv * 100 - AVpiim * 4.22) / (AVpiim + 7370)$ $AVvalgu\% = (AVvalk * 100 - AVpiim * 3.42) / (AVpiim + 7370)$ Valemites olevad konstandid väljendavad hinnatavate baasaasta lehmade 2. laktatsiooni toodangu keskmisi näitajaid.		
Geneetilised parameetrid: h²	tunnus	1. lakt.	2. lakt.
	piim (kg)	0.53	0.35
	rasv (kg)	0.52	0.36
	valk (kg)	0.51	0.38
Andmed	1., 2. ja 3. laktatsiooni kuni 15 esimese kontroll-lüpsi andmed		
Andmete sobivuse tingimused	poegimise vanus:	1. laktatsioonil	20–42 kuud
		2. laktatsioonil	30–56 kuud
		3. laktatsioonil	44–75 kuud
	kontroll-lüpsi aeg:	5 < lüpsipäevi ≤ 365	
	1. kontroll-lüpsi aeg:	lüpsipäevi < 100	
Lehmad	kõik lehmad, kelle 1. poegimise aeg ≥ 1. oktoober 1994. a ja kellel on vähemalt 1. laktatsiooni kahe esimese kontroll-lüpsi andmed ning isa ja ema andmed teada.		
Pullid	kõik pullid, kelle tüdred on hindamises.		
Mudel	$y = KKLP + f(LP) + f(pe) + f(a) + e$ y – lehma kontrollpäeva toodang; KKLP – karja kontrollpäev * lüpsisageduse fikseeritud efekt vastavalt esimesele ning ühiselt teisele ja kolmandale laktatsioonile; f(LP) – lüpsipäevade arvu fikseeritud efekt konkreetse poegimisvanus * poegimissesoon * poegimisvahemik * poegimisaasta * tõug * laktatsioon grupis; f(a) ja f(pe) – juhuslike regressioonikordajatega lüpsipäeva funktsioonid lehma aditiivgeneetilise ning püsiva keskkonnaefekti kirjeldamiseks; e – mitteseletatav jääkefekt		
Hindamise meetod	Ühe tunnuse mitme laktatsiooni (andmetega) juhuslike regressioonikordajatega BLUP kontrollpäeva loomamudel järgmiste tunnustega: 1. laktatsiooni toodang; 2. laktatsiooni toodang; 3. laktatsiooni toodang;		
Aretusväärtuste esitamine	Iga tunnuse aretusväärtus on 1., 2. ja 3. laktatsiooni aretusväärtuste keskmine. Suhteline piimajõudluse aretusväärtus SPAV väljendatakse punktides, kehtestades keskmiseks 100 punkti ja standardhälbeks 12 punkti ning arvutatakse: EHF SPAV = 85.6 + 0.12 * AVrasv + 0.49 * AVvalk EPK SPAV = 94.7 + 0.09 * AVrasv + 0.54 * AVvalk		
Geneetiline alus	Lehmade ja pullide aretusväärtused korrigeeritakse 2005. a sündinud lehmade aretusväärtuste keskmise võrra, mille tulemusel 2005. a sündinud lehmade keskmine aretusväärtus = 0. SPAV-i arvutamise aluseks on nn libisev baas – 2014. a 3. hindamisel on selleks vastavalt 2002.–2006. a sündinud EHF pullide ja 1999.–2006. a sündinud EPK pullide (kellel on vähemalt 20 hinnatud tüdarta vähemalt 3 karjas) aretusväärtuste keskmine ja standardhälve.		
Avaldamine	Avaldatakse pullid, kellel ≥ 20 tüdarta ≥ 3 karjas ja kelle hindamistulemuste usaldusväärsus on vähemalt 70%.		

Genetic Evaluation for Dairy Cattle in Estonia

Breeding values for production, conformation, udder health, fertility, calving and longevity traits for bulls and cows in Estonia are estimated by Estonian Livestock Performance Recording Ltd (former Estonian Animal Recording Centre) three times per year. Breeding value estimation takes place for Estonian Holstein Cattle and Estonian Red Cattle jointly using for production and udder health traits the BLUP random regression test day animal model (RRTDM). Breeding values for fertility, calving and conformation traits are estimated using the BLUP animal model (AM). Breeding values for longevity traits are estimated using program package "Survival Kit".

Our data for Estonian Holstein Cattle have been included in Interbull (International Bull Evaluation Service) evaluation for production traits since February 1998, for udder health traits since May 2001 and for conformation traits since May 2006. Evaluation data for Estonian Red Cattle have been included to the Interbull Red Dairy Cattle evaluation for production and udder health traits since May 2004.

In 2015 the publication dates of national results together with Interbull results, co-ordinated with Interbull Centre, are April 7, August 11 and December 1. National proofs of bull with min. reliability 70% will be published, when a bull has at least 20 daughters in at least three herds in the evaluation. Interbull proofs for production and conformation traits for foreign bulls are official unless national proofs with min. reliability 70% are available. Interbull proofs for udder health traits are official together with Interbull proofs for production traits.

Genetic Evaluation for Yield Traits Facts on Estimation of Breeding Values December 2014

Breed	Estonian Holstein (EHF), Estonian Red (ER)				
Traits evaluated	Milk, fat and protein yield (kg); fat and protein concentration (%) proofs are calculated from respective yield trait proofs EHF: $BV_{fat_content} = (BV_{fat} * 100 - BV_{milk} * 4.00) / (BV_{milk} + 8131)$ $BV_{protein_content} = (BV_{protein} * 100 - BV_{milk} * 3.31) / (BV_{milk} + 8131)$ ER: $BV_{fat_content} = (BV_{fat} * 100 - BV_{milk} * 4.22) / (BV_{milk} + 7370)$ $BV_{protein_content} = (BV_{protein} * 100 - BV_{milk} * 3.42) / (BV_{milk} + 7370)$				
Number of lactations included in the evaluation	Up to 15 test day records of 1 st , 2 nd and 3 rd lactation				
Genetic parameters applied	Heritabilities:	Lactation:	1 st	2 nd	3 rd
		milk yield	0.53	0.35	0.34
		fat yield	0.52	0.36	0.36
		protein yield	0.51	0.38	0.38
Inclusion and extension of records	Age at calving:	1 st lactation:	20–42 months		
		2 nd lactation:	30–56 months		
		3 rd lactation:	44–75 months		
	Test day date:	between 5 and 365 days in milk			
	1 st test day date:	between 5 and 100 days in milk			
Cows	All cows with 1 st calving \geq 01-oct-1994 and at least first two test day records and identified sire and dam				
Sire categories	All identified sires				
Method of evaluation	Single Trait Multi-Lactation Random Regression Test Day BLUP Animal Model				
Environmental effects	Fixed: Herd test day – milking frequency effects for 1 st lactation and combined 2 nd and 3 rd lactation, fixed lactation curves defined by lactation * calving age * calving season * calving interval * calving year * breed Random: Permanent environmental effects within each lactation				
Use of genetic groups	Fixed genetic groups for unknown parents are defined separately for Estonian versus foreign ancestry according to sex and year of birth.				
Expression of genetic evaluations	Estimated breeding values (EBV) for milk, fat and protein (kg), fat and protein merit (%) as average EBV from lactation 1 to 3. Relative breeding values (RBV) for production index SPAV with mean of 100 and SD of 12 points, combining breeding values of milk, fat and protein quantity by relative economic weights of 0:1:4 for EHF and combining relative breeding values of milk, fat and protein quantity by relative economic weights of 0:1:6 for ER				
Genetic base	EBV: All cows born in 2005 RBV: Defined by actually proven AI bulls (in December 2014 by bulls born in 2002–2006 for Estonian Holstein Breed and 1999–2006 for Estonian Red Breed), having in estimation at least 20 daughters in 3 herds.				
Minimum requirements for publication of sire proofs	20 daughters in 3 herds with min. reliability 70%.				

33. Pullide aretusväärtuste keskmised sünniaastate järgi

Estimated breeding values (EBV) of sires by year of birth

Sünniaasta Year of birth	Eesti punane <i>Estonian Red</i>								Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>									
	pullide arv no. of sires	Keskmine aretusväärtus EBV						SPAV RBV milk	SSAV RBV SCC	pullide arv no. of sires	Keskmine aretusväärtus EBV						SPAV RBV milk	SSAV RBV SCC
		piima milk kg	rasva fat kg	%	valgu protein kg	%	rasva fat kg				%	valgu protein kg	%	piima milk kg	rasva fat kg	%		
1992	25	-637	-19	+0,13	-17	+0,08	84	100	45	-510	-19	+0,04	-19	-0,02	74	99		
1993	12	-511	-16	+0,08	-15	+0,03	85	96	45	-176	-11	-0,03	-11	-0,06	79	103		
1994	11	-579	-22	+0,04	-15	+0,08	85	99	32	-265	-12	+0,00	-10	-0,02	79	101		
1995	15	-476	-17	+0,06	-12	+0,06	87	99	34	+274	+8	-0,02	+8	-0,01	91	97		
1996	9	-81	2	+0,08	+3	+0,07	96	100	19	+370	+8	-0,07	+10	-0,02	92	101		
1997	12	-381	-17	+0,00	-12	+0,03	87	96	40	+266	+11	+0,01	+7	-0,02	90	103		
1998	14	-250	-11	+0,00	-6	+0,04	91	97	46	+214	+5	-0,03	+8	+0,01	90	95		
1999	17	-105	-2	+0,04	-3	+0,02	93	103	62	+448	+9	-0,09	+11	-0,04	92	98		
2000	16	-30	+6	+0,12	+1	+0,03	96	106	80	+823	+11	-0,23	+20	-0,07	97	99		
2001	20	+263	-3	-0,18	+7	-0,02	98	99	65	+897	+21	-0,14	+26	-0,04	101	99		
2002	18	+345	+7	-0,08	+12	+0,02	102	98	67	+658	+18	-0,08	+19	-0,03	97	98		
2003	13	+387	+8	-0,10	+12	-0,01	102	98	84	+835	+23	-0,10	+24	-0,04	100	101		
2004	11	+691	+18	-0,12	+25	+0,02	110	100	82	+713	+22	-0,06	+25	+0,02	101	101		
2005	8	+280	+0	-0,14	+6	-0,05	98	98	49	+818	+23	-0,10	+26	-0,01	101	99		
2006	11	+968	+30	-0,13	+31	-0,03	114	100	24	+979	+22	-0,17	+32	+0,00	104	99		
2007	19	+1141	+23	-0,28	+30	-0,10	113	101	24	+874	+28	-0,07	+31	+0,03	104	105		
2008	3	+243	+11	+0,03	-2	-0,12	95	104	27	+1129	+31	-0,15	+33	-0,04	105	99		
2009	8	+987	+21	-0,24	+23	-0,13	109	101	47	+1130	+34	-0,12	+34	-0,03	106	103		

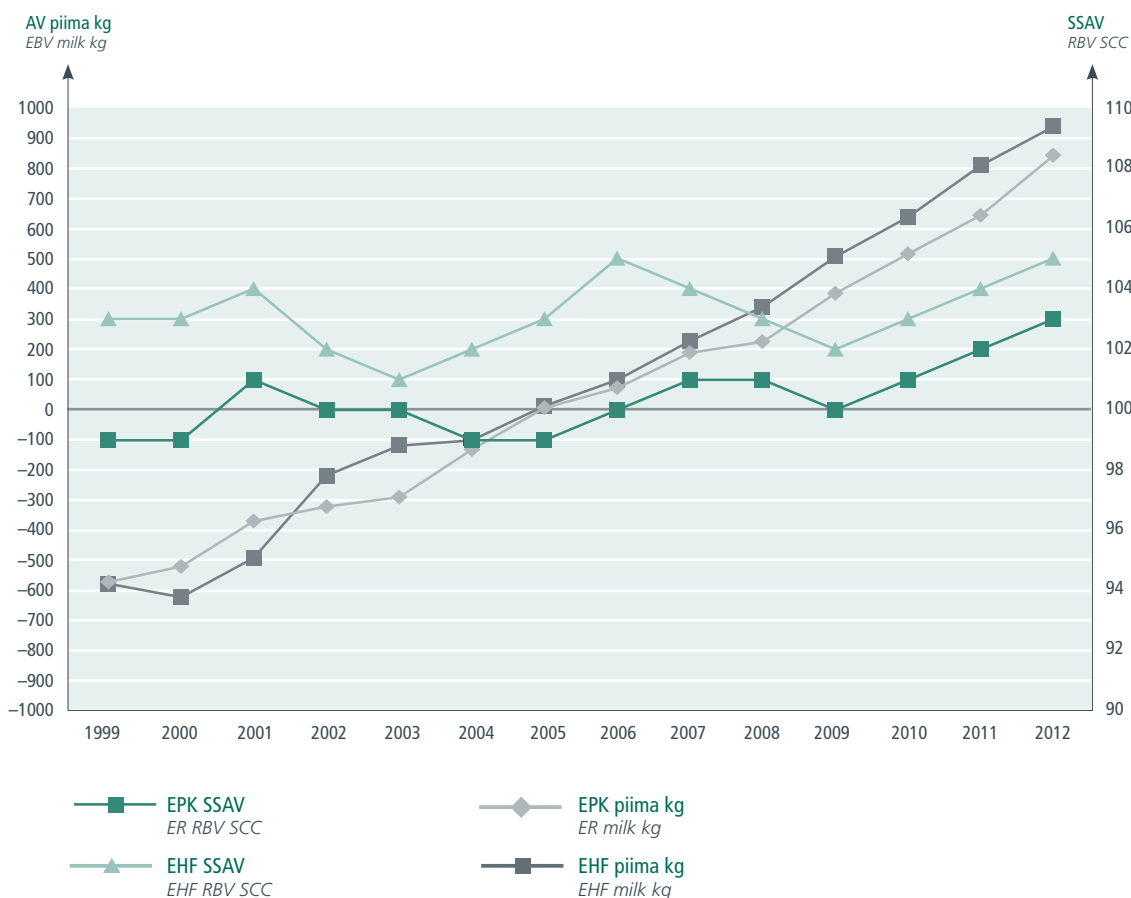
34. Lehmade aretusväärtuste keskmised sünniaastate järgi

Estimated breeding values (EBV) of cows by year of birth

Sünniaasta Year of birth	Eesti punane <i>Estonian Red</i>								Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>									
	lehmade arv no. of cows	keskmine aretusväärtus EBV						SPAV RBV milk	SSAV RBV SCC	lehmade arv no. of cows	keskmine aretusväärtus EBV						SPAV RBV milk	SSAV RBV SCC
		piima milk kg	rasva fat kg	%	valgu protein kg	%	rasva fat kg				%	valgu protein kg	%	piima milk kg	rasva fat kg	%		
1999	5705	-566	-16	+0,12	-15	+0,06	85	99	15560	-572	-15	+0,11	-18	+0,02	75	103		
2000	5952	-515	-15	+0,11	-14	+0,05	86	99	17351	-616	-18	+0,09	-20	+0,01	74	103		
2001	6242	-366	-11	+0,06	-11	+0,03	88	101	18099	-487	-15	+0,07	-16	+0,00	76	104		
2002	6438	-318	-11	+0,03	-9	+0,03	89	100	19019	-216	-7	+0,02	-8	+0,00	81	102		
2003	5957	-287	-9	+0,05	-8	+0,02	89	100	19026	-117	-6	-0,01	-4	+0,00	83	101		
2004	5895	-130	-5	+0,02	-4	+0,02	92	99	19490	-100	-2	+0,03	-2	+0,01	84	102		
2005	5663	+7	+0	+0,01	+0	+0,00	95	99	19453	+13	+0	+0,01	+0	+0,00	86	103		
2006	5193	+73	+4	+0,01	+2	+0,00	96	100	20533	+100	+1	-0,03	+5	+0,02	88	105		
2007	5023	+189	+6	-0,02	+5	-0,02	98	101	20226	+228	+3	-0,06	+8	+0,01	90	104		
2008	5023	+225	+6	-0,03	+6	-0,03	98	101	20956	+340	+7	-0,07	+12	+0,01	92	103		
2009	4832	+384	+10	-0,07	+10	-0,03	101	100	20672	+505	+14	-0,06	+16	+0,00	95	102		
2010	4772	+514	+15	-0,08	+16	-0,01	105	101	21860	+636	+16	-0,10	+20	-0,01	97	103		
2011	4644	+641	+17	-0,11	+19	-0,03	107	102	20990	+805	+22	-0,11	+25	-0,02	100	104		
2012	2158	+838	+21	-0,17	+25	-0,04	110	103	9547	+933	+23	-0,15	+28	-0,03	102	105		

35. Lehmade piimatoodangu ja udara tervise keskmine aretusväärtus tõugude järgi

Genetic trend in milk yield and udder health traits of cows by breed

36. Karjasolevate lehmade keskmised aretusväärtused laktatsioonide kaupa

Average EBVs of milking cows within lactation in Estonia

Laktatsioon Lactation	Eesti punane <i>Estonian Red</i>							Eesti holstein <i>Estonian Holstein</i>						
	lehmade arv no. of cows	Keskmine aretusväärtus EBV					SPAV RBV milk	lehmade arv no. of cows	Keskmine aretusväärtus EBV					SPAV RBV milk
		piima milk kg	rasva fat kg	rasva fat %	valgu protein kg	valgu protein %			piima milk kg	rasva fat kg	rasva fat %	valgu protein kg	valgu protein %	
1	3624	+546	+13	-0,11	+17	-0,02	105	15740	+806	+21	-0,11	+25	-0,02	100
2	4925	+505	+14	-0,08	+16	-0,02	104	20229	+726	+19	-0,10	+23	-0,01	99
≥3	8783	+215	+6	-0,02	+7	+0,00	99	29209	+382	+9	-0,06	+13	+0,01	93
Kokku Total	17332	+367	+10	-0,06	+11	-0,01	102	65178	+591	+15	-0,08	+19	-0,01	97

Lihaveiste jõudluskontrolli näitajad

Results of beef performance recording

37. Loomade arv lihaveiste jõudluskontrollis 31.12.2014

No. of animals in beef performance recording

Tõug Breed	Puhtatõulised Purebred			Ristandid Crossbred			Kokku Total		
	veiseid kokku cattle total	ammlehmi suckler cows	lehmikuid heifers	veiseid kokku cattle total	ammlehmi suckler cows	lehmikuid heifers	veiseid kokku cattle total	ammlehmi suckler cows	lehmikuid heifers
Aberdiin-angus <i>Ab</i>	2078	805	815	4768	2065	1732	6846	2870	2547
Akviteeni hele <i>Ba</i>	97	36	32	951	361	435	1048	397	467
Aubrak <i>Au</i>	47	16	24				47	16	24
Belgia sinine <i>Bb</i>	4			188	101	60	192	101	60
Gallovei <i>Ga</i>	119	43	32	86		49	205	43	81
Hereford <i>Hf</i>	1655	653	641	3477	1349	1392	5132	2002	2033
Limusiin <i>Li</i>	1674	608	638	4807	1973	1856	6481	2581	2494
Piemont <i>Pi</i>	1	1		176	72	70	177	73	70
Simmental <i>Si</i>	1136	461	423	2280	781	983	3416	1242	1406
Šarolee <i>Ch</i>	949	410	379	1387	492	578	2336	902	957
Šoti mägiveis <i>Hc</i>	1816	580	685	208	76	55	2024	656	740
Kokku <i>Total</i>	9576	3613	3669	18328	7270	7210	27904	10883	10879

38. Lihaveiste jõudluskontrolli näitajad

Results of beef performance recording

Tõug Breed		Sünnimass Birth weight				200 päeva mass 200-day weight						365 päeva mass 365-day weight					
		puhtatõulised purebred		ristandid cross-breed		puhtatõulised purebred		ristandid cross-breed		puhtatõulised purebred		ristandid cross-breed		puhtatõulised purebred		ristandid cross-breed	
		arv no.	keskmine mass (kg) average weight	arv no.	keskmine mass (kg) average weight	arv no.	keskmine mass (kg) average weight	ööp. juurdekasv sünd-200 p (g) average daily gain birth-200 days	arv no.	keskmine mass (kg) average weight	ööp. juurdekasv sünd-200 p (g) average daily gain birth-200 days	arv no.	keskmine mass (kg) average weight	ööp. juurdekasv 200-365 p (g) average daily gain 200-365 days	arv no.	keskmine mass (kg) average weight	ööp. juurdekasv 200-365 p (g) average daily gain 200-365 days
Aberdiin-angus	lehmikud <i>heifers</i>	350	38	787	38	140	263	1130	57	241	1008	78	348	679	39	311	609
	<i>Ab</i> pullikud <i>young bulls</i>	404	40	764	39	197	273	1165	124	269	1137	132	413	905	80	365	847
Akviteeni hele	lehmikud <i>heifers</i>	17	42	165	41	3	247	1010	44	251	1043	2	277	544	44	350	666
	<i>Ba</i> pullikud <i>young bulls</i>	12	45	154	43	9	279	1155	78	266	1113	4	466	1136	46	441	961
Aubrak	lehmikud <i>heifers</i>	10	37														
	<i>Au</i> pullikud <i>young bulls</i>	5	39														
Belgia sinine	lehmikud <i>heifers</i>			22	42										8	314	719
	<i>Bb</i> pullikud <i>young bulls</i>			34	43				18	241	998				14	386	939
Gallovei	lehmikud <i>heifers</i>	13	29	13	47	2	221	960							10	209	458
	<i>Ga</i> pullikud <i>young bulls</i>	21	30	9	51	5	251	1095				3	297	636	4	202	435
Hereford	lehmikud <i>heifers</i>	320	40	567	41	96	240	997	70	241	988	81	315	485	63	323	684
	<i>Hf</i> pullikud <i>young bulls</i>	287	42	615	43	173	256	1065	192	255	1060	102	355	774	85	350	721
Limusiin	lehmikud <i>heifers</i>	279	41	889	41	85	240	988	181	242	999	61	346	719	151	341	720
	<i>Li</i> pullikud <i>young bulls</i>	277	43	875	43	112	262	1088	283	261	1091	37	370	895	119	394	939
Piemont	lehmikud <i>heifers</i>			7	39												
	<i>Pi</i> pullikud <i>young bulls</i>			4	41										1	352	844
Simmental	lehmikud <i>heifers</i>	215	42	543	40	73	288	1235	59	254	1066	27	355	506	48	378	595
	<i>Si</i> pullikud <i>young bulls</i>	203	43	595	42	106	316	1370	235	292	1252	39	514	1297	63	388	745
Šarolee	lehmikud <i>heifers</i>	202	43	242	42	142	250	1034	77	230	938	64	384	903	82	334	743
	<i>Ch</i> pullikud <i>young bulls</i>	175	46	281	44	148	285	1196	115	262	1093	71	472	1213	77	379	887
Šoti mägiveis	lehmikud <i>heifers</i>	208	28	27	29	10	146	580				36	182	404	1	245	589
	<i>Hc</i> pullikud <i>young bulls</i>	198	29	35	29	3	143	568				10	214	496			

39. Lihaveiste taastootmisnäitajad

Reproduction traits of beef cattle

Tõug Breed	Poegimisi Calvings total	Elusalt sündinud vasikaid Calves born alive		Surnult sündinud vasikaid Stillbirths			Aborte Abortions	Ammlehmade vanus esimesel poegimisel, k Age at 1st calving, m	Poegimisvahemik, p Calving interval, d	Karjasolevate ammlehmade vanus 31.12 Average age of suckling cows 31.12	
		lehm- vasikad female	pull- vasikad male	lehm- vasikad female	pull- vasikad male	%				a, k Y, M	lakt. lact.
Aberdiin-angus <i>Ab</i>	2563	1213	1321	30	67	3,7	5	30,0	426	5a 9k	3,1
Akviteeni hele <i>Ba</i>	383	190	178	5	12	4,4	0	34,2	431	5a 0k	2,3
Aubrak <i>Au</i>	15	10	5	0	0	0	0	29,2	366	4a 2k	1,9
Belgia sinine <i>Bb</i>	95	48	43	4	1	5,2	0	31,0	406	5a 2k	2,6
Gallovei <i>Ga</i>	35	13	22	0	0	0	0	37,8	406	4a 3k	1,5
Hereford <i>Hf</i>	1873	944	914	22	20	2,2	8	31,6	407	5a 8k	3,1
Limusiin <i>Li</i>	2398	1169	1184	24	55	3,2	3	33,6	434	5a 10k	3,1
Piemont <i>Pi</i>	49	30	19	0	1	2,0	0	29,5	400	6a 0k	3,1
Simmental <i>Si</i>	1182	573	598	13	30	3,5	6	30,8	411	4a 8k	2,4
Šarolee <i>Ch</i>	864	427	426	11	24	3,9	1	29,5	400	4a 8k	2,3
Šoti mägiveis <i>Hc</i>	514	251	253	7	5	2,3	0	40,3	453	6a 5k	2,9
Kokku Total	9971	4868	4963	116	215	3,3	23	31,9	422	5a 7k	2,9

40. Ammlehmade karjast väljamineku põhjused

Culling reasons of suckling cows

Tõug Breed	Vanus Age		Madal piimakus Low milkability		Sigimis- probleemid Fertility problems		Udarahaigused ja vead Udder diseases		Raske poegimine Calving difficulties		Jäsemete haigused ja vead Feet problems		Muud haigused Other diseases		Halb iseloom Temperament		Muud põhjused Other reasons		Kokku Total
	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	arv no.	%	
Aberdiin-angus <i>Ab</i>	34	11,0	5	1,6	46	14,9	17	5,5	14	4,5	23	7,4	14	4,5	14	4,5	142	46,0	309
Akviteeni hele <i>Ba</i>	4	6,1	1	1,5	17	25,8	4	6,1	3	4,5	2	3,0	8	12,1	6	9,1	21	31,8	66
Belgia sinine <i>Bb</i>					4	17,4	2	8,7	2	8,7	4	17,4			1	4,3	10	43,5	23
Gallovei <i>Ga</i>									2	100,0									2
Hereford <i>Hf</i>	32	13,2	11	4,5	39	16,0	23	9,5	8	3,3	18	7,4	26	10,7	14	5,8	72	29,6	243
Limusiin <i>Li</i>	47	15,1	4	1,3	42	13,5	35	11,2	7	2,2	11	3,5	17	5,4	26	8,3	123	39,4	312
Piemont <i>Pi</i>	2	18,2	1	9,1	2	18,2	3	27,3	1	9,1			1				1	9,1	11
Simmental <i>Si</i>	3	2,1	2	1,4	18	12,9	7	5,0	6	4,3	5	3,6	12	8,6	19	13,6	68	48,6	140
Šarolee <i>Ch</i>	16	19,0	4	4,8	15	17,9	6	7,1	3	3,6	7	8,3	14	16,7	5	6,0	14	16,7	84
Šoti mägiveis <i>Hc</i>	2	10,5							2	10,5	4	21,1	2	10,5	3	15,8	6	31,6	19
Kokku Total	140	11,6	28	2,3	183	15,1	97	8,0	48	4,0	74	6,1	94	7,8	88	7,3	457	37,8	1209
Keskmine vanus, a,k Avg. age (Y, M)	10a 3k		7a 11k		7a 0k		7a 2k		5a 4k		6a 11k		5a 7k		5a 8k		5a 8k		

Sigade jõudluskontrolli näitajad

Results of performance recording of pigs

41. Emiste seemendamise tulemused

Results of inseminations

Aasta Year	Farmide Farms	Aastaemiste keskmise arv Avg. no. of yearsows	Esmaseemendusi Sows at 1 st ins.	Seemendusi Inseminations	Ümberindluste Return to heat		Väljaminek pärast seemendust Culled after ins.	Vanus esma- seemendusel Age at 1 st ins.
	arv no.		%	arv no.	arv no.	%	%	päevi days
2010	35	367	17,1	38322	7159	18,7	5,7	244
2011	34	413	16,5	40731	6860	16,8	5,8	247
2012	32	438	18,0	40173	5849	14,6	5,6	243
2013	32	428	17,0	39172	5715	14,6	4,9	247
2014	31	446	16,7	38073	4970	13,1	5,0	247

42. Emiste poegimistulemused

Results of farrowing

Aasta Year	Farmide Farms	Sündinud põrsaid kokku/pesak. Piglets total per litter	Elusalt sündinud põrsaid/pesak. Piglets born alive per litter		Aastaemise kohta sündinud Per sow per year		Vanus esma- poegimisel Age at 1 st farr.
	arv no.		nooremised gilts	vanaemised old sows	põrsaid kokku piglets born total	elusalt põrsaid piglets born alive	päevi days
2010	35	12,1	10,5	11,6	25,9	24,2	370
2011	34	12,5	10,7	11,9	26,8	25,1	369
2012	32	12,6	10,9	11,9	27,7	25,8	366
2013	32	12,7	11,1	12,0	28,1	26,2	367
2014	31	12,8	11,0	12,2	28,4	26,6	370

43. Emiste imetamisperioodi näitajad

Reproduction traits of sows

Aasta Year	Farmide Farms	Võõrutatud pesakondi aastaemise kohta Weaned litters per sow per year	Keskmine võõrutatud põrsaste arv Avg. no. of weaned piglets		Imikpõrsaste kaod Losses of suckling piglets	Imetamisperioodi pikkus Lactation	Vabaperioodi pikkus Dry period
	arv no.		pesakonnas per litter	aastaemise kohta per sow per year	%	päevi days	päevi days
2010	35	2,1	9,7	20,6	13,4	29,1	6,4
2011	34	2,2	10,0	21,8	13,2	28,9	6,3
2012	32	2,2	10,2	22,5	11,9	28,5	6,1
2013	32	2,3	10,3	23,3	11,4	28,0	6,3
2014	31	2,2	10,4	23,3	11,8	28,3	6,2

44. Emiste kasutamise efektiivsus

Sow using effectiveness

Aasta Year	Farmide Farms arv no.	Kasutamine väljaminekuni Using until culling				Päevad pesakonna kohta Days per litter					
		pesakondade arv no. of litters	kasutusaastat years	võõrutusest väljaminekuni, p days from weaning to culling	seemendusest väljaminekuni, p days from insemination to culling	kokku total	jõudluspäevi performance days	ebaproductiivseid päevi nonproductive days	ümberindluspäevi days from insemination to return	võõrutusest väljaminekuni, p days from weaning to culling	seemendusest väljaminekuni, p days from insemination to culling
2010	35	3,6	1,9	7,9	69,8	170,9	151,1	19,8	10,8	0,9	6,5
2011	34	3,8	2,0	7,4	71,3	169,6	150,8	18,9	10,1	0,9	6,3
2012	32	4,0	2,0	5,7	68,9	166,1	150,3	15,8	7,8	0,8	5,6
2013	32	4,0	2,0	5,6	68,9	164,8	150,0	14,8	7,5	0,8	5,0
2014	31	3,9	1,9	7,0	70,8	164,9	150,2	14,6	6,9	1,0	5,0

45. Emiste jõudlusnäitajad

Results of sow per year performance

46. Taastootmisnäitajad emise tõu järgi

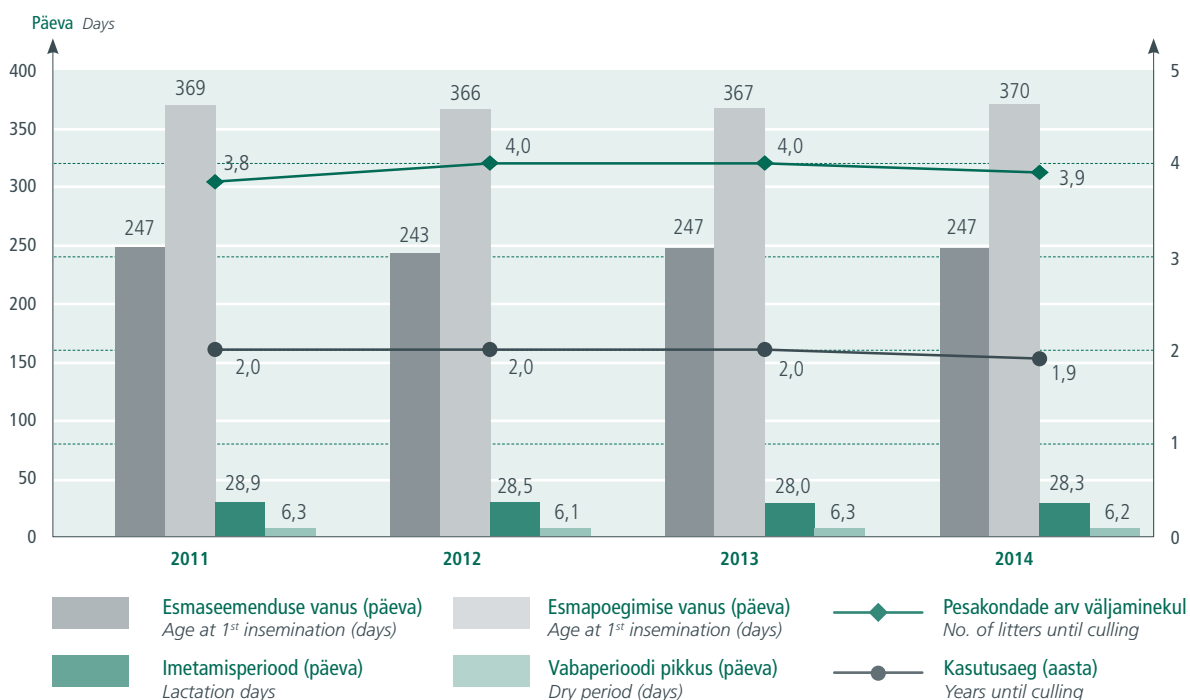
Reproduction traits by breed of sow

Emise tõug Breed of sow	Aastaemiste arv No. of sows per year	Põrsaid pesakonnas No. of piglets per litter	Elusalt sündinud põrsaid Piglets born alive				Esmapoegimisvanus, p Age at 1 st farrowing, days	Võõrutatud põrsaid No. of weaned piglets			
			pesakonnas per litter	nooremise pesakonnas per gilt litter	vanaemise pesakonnas per old sow litter	aastaemise kohta per sow per year		pesakonnas per litter	aastaemise kohta per sow per year	Imetamisperioodi pikkus, p Lactation days	Imikpõrsaste kaod, % Losses of suckling piglets
L	3225	12,7	11,7	10,8	11,9	25,9	361	10,1	22,8	26,9	12,0
Y	1584	12,6	11,8	10,8	12,0	26,0	374	10,1	22,4	33,1	14,1
P*	21	10,6	10,4	8,4	11,2	23,8	363	10,3	23,7	26,8	4,5
LxY	2457	13,5	12,7	11,5	13,0	28,6	379	11,0	24,9	28,5	11,0
YxL	4704	13,1	12,3	11,3	12,5	27,6	361	10,6	24,4	27,6	11,8
LxLY	30	12,4	11,5	11,3	11,6	26,5	480	10,2	22,7	29,7	10,9
LxYL	235	12,4	11,5	10,7	12,0	22,4	371	10,1	18,9	26,4	11,3
YxLY	371	12,4	11,6	10,8	11,9	26,0	367	10,1	22,2	27,1	11,6
YxYL	202	12,4	11,7	11,0	11,9	25,9	389	10,7	23,2	24,6	12,7
DxL	59	11,3	10,7	10,4	11,1	22,2	345	10,5	17,9	25,3	10,4
DxP*	2	11,5	11,5		11,5	23,0		9,3	18,5	27,0	15,2
DxLY*	3	13,4	10,1		10,1	27,0		8,6	20,0	22,3	18,9
PxL*	2	12,0	11,0		11,0	25,8		10,0	29,3	25,2	6,9
PxY*	3	14,0	11,3		11,3	17,2		8,2	15,7	30,4	25,5
PxLY*	4	12,4	9,9		9,9	24,2		8,5	23,1	28,0	15,8
Tõug teadmata Breed unknown	922	11,1	10,3	9,5	10,5	20,8	424	9,4	18,9	30,0	9,6
Kokku Total	13824	12,8	12,0	11,0	12,2	26,6	370	10,4	23,3	28,3	11,8

* Aastaemiste arv väike, tulemuste usaldusväärsus madal

47. Majanduslikud näitajad emiste kasutamisel

Economic values in using sows

48. Parimad farmid erinevate näitajate järgi

Farms by different litter data

Kokku sündinud põrsaid pesakonnas <i>Piglets born total per litter</i>			
Jrk nr No.	Omanik Owner	Maakond County	
1.	Saimre Seakasvatuse Osaühing	Viljandi	14,8
2.	Osaühing Viru Mölder	Lääne-Viru	14,4
3.	Osaühing Hinnu Seafarm	Harju	14,0
4.	Osaühing Markilo	Lääne-Viru	13,9
5.	Jampo Seakasvatuse OÜ	Tartu	13,6
6.	Osaühing Oss	Saare	13,4
7.	Ermo Sepa Talu	Lääne-Viru	13,3
8.	OÜ Kaubi Farmid	Tartu	13,1
9.	Osaühing Heko Põld	Tartu	13,0
10.–12.	AS Tartu Agro	Tartu	12,9
10.–12.	OÜ Viru Agro	Tartu	12,9
10.–12.	Valjala Seakasvatuse Osaühing	Saare	12,9
13.–14.	Haameri Talu	Põlva	12,8
13.–14.	Osaühing Kaavere Agro	Jõgeva	12,8
15.–16.	Osaühing Saare Peekon	Saare	12,7
15.–16.	Osaühing Sigwar	Ida-Viru	12,7

Kokku sündinud põrsaid aastaemise kohta <i>Piglets born total per sow per year</i>			
Jrk nr No.	Omanik Owner	Maakond County	
1.	Osaühing Viru Mölder	Lääne-Viru	37,7
2.	Saimre Seakasvatuse Osaühing	Viljandi	35,6
3.	Osaühing Markilo	Lääne-Viru	32,6
4.	Jampo Seakasvatuse OÜ	Tartu	31,4
5.	OÜ Kaubi Farmid	Tartu	31,3
6.	Osaühing Hinnu Seafarm	Harju	31,2
7.	Ermo Sepa Talu	Lääne-Viru	30,9
8.	Osaühing Oss	Saare	30,5
9.	Valjala Seakasvatuse Osaühing	Saare	30,0
10.	Haameri Talu	Põlva	29,7
11.	OÜ Viru Agro	Tartu	29,0
12.	OÜ Pihlaka Farm	Harju	28,7
13.	Osaühing Kõpsta Seafarm	Lääne-Viru	28,2
14.	OÜ Vinimex	Lääne-Viru	28,1
15.	Osaühing Heko Põld	Tartu	27,9
16.	Osaühing Saare Peekon	Saare	27,8

Elusalt sündinud põrsaid pesakonnas <i>Piglets born alive per litter</i>			
Jrk nr No.	Omanik Owner	Maakond County	
1.	Saimre Seakasvatuse Osaühing	Viljandi	14,0
2.	Osaühing Viru Mölder	Lääne-Viru	13,7
3.	Osaühing Hinnu Seafarm	Harju	13,5
4.	Osaühing Markilo	Lääne-Viru	13,3
5.	Ermo Sepa Talu	Lääne-Viru	12,8
6.	Jampo Seakasvatuse OÜ	Tartu	12,7
7.	Osaühing Oss	Saare	12,5
8.–10.	Haameri Talu	Põlva	12,2
8.–10.	Osaühing Saare Peekon	Saare	12,2
8.–10.	OÜ Viru Agro	Tartu	12,2
11.	OÜ Pihlaka Farm	Harju	12,1
12.	AS Vahenurme Agro	Pärnu	12,0
13.–16.	Osaühing Rey Seakasvatus	Rapla	11,9
13.–16.	OÜ Kaubi Farmid	Tartu	11,9
13.–16.	OÜ Triigi Seakasvatus	Harju	11,9
13.–16.	OÜ Vinimex	Lääne-Viru	11,9

Elusalt sündinud põrsaid aastaemise kohta <i>Piglets born alive per sow per year</i>			
Jrk nr No.	Omanik Owner	Maakond County	
1.	Osaühing Viru Mölder	Lääne-Viru	35,8
2.	Saimre Seakasvatuse Osaühing	Viljandi	33,8
3.	Osaühing Markilo	Lääne-Viru	31,2
4.	Osaühing Hinnu Seafarm	Harju	30,2
5.	Ermo Sepa Talu	Lääne-Viru	29,6
6.	Jampo Seakasvatuse OÜ	Tartu	29,3
7.	OÜ Kaubi Farmid	Tartu	28,5
8.	Osaühing Oss	Saare	28,4
9.	Haameri Talu	Põlva	28,3
10.	OÜ Pihlaka Farm	Harju	28,1
11.	OÜ Viru Agro	Tartu	27,4
12.	Osaühing Saare Peekon	Saare	26,7
13.–14.	OÜ Vinimex	Lääne-Viru	26,6
13.–14.	Valjala Seakasvatuse Osaühing	Saare	26,6
15.	Osaühing Kõpsta Seafarm	Lääne-Viru	26,1

Võõrutatud põrsaid pesakonnas <i>No. of weaned piglets per litter</i>			
Jrk nr No.	Omanik Owner	Maakond County	
1.	Saimre Seakasvatuse Osaühing	Viljandi	12,6
2.	Osaühing Viru Mölder	Lääne-Viru	12,3
3.	Osaühing Markilo	Lääne-Viru	12,0
4.	OÜ Pihlaka Farm	Harju	11,6
5.	Osaühing Hinnu Seafarm	Harju	11,5
6.	Ermo Sepa Talu	Lääne-Viru	11,2
7.	OÜ Vinimex	Lääne-Viru	11,0
8.	Osaühing Heko Põld	Tartu	10,9
9.–11.	Osaühing Oss	Saare	10,7
9.–11.	Osaühing Saare Peekon	Saare	10,7
9.–11.	OÜ Kaubi Farmid	Tartu	10,7
12.–13.	AS Tartu Agro	Tartu	10,6
12.–13.	OÜ Viru Agro	Tartu	10,6
14.	AS Vahenurme Agro	Pärnu	10,5
15.–16.	AS Ruixi Mõis	Lääne-Viru	10,4
15.–16.	Jampo Seakasvatuse OÜ	Tartu	10,4

Võõrutatud põrsaid aastaemise kohta <i>No. of weaned piglets per sow per year</i>			
Jrk nr No.	Omanik Owner	Maakond County	
1.	Osaühing Viru Mölder	Lääne-Viru	32,2
2.	Saimre Seakasvatuse Osaühing	Viljandi	30,1
3.	Osaühing Markilo	Lääne-Viru	28,4
4.	OÜ Pihlaka Farm	Harju	26,8
5.	Osaühing Hinnu Seafarm	Harju	26,4
6.	Ermo Sepa Talu	Lääne-Viru	25,6
7.	OÜ Kaubi Farmid	Tartu	25,0
8.	Osaühing Oss	Saare	24,8
9.	OÜ Vinimex	Lääne-Viru	24,5
10.	OÜ Viru Agro	Tartu	23,9
11.	Haameri Talu	Põlva	23,7
12.	Jampo Seakasvatuse OÜ	Tartu	23,6
13.–14.	AS Vahenurme Agro	Pärnu	23,4
13.–14.	Osaühing Saare Peekon	Saare	23,4
15.	Valjala Seakasvatuse Osaühing	Saare	23,3
16.	Osaühing Heko Põld	Tartu	23,1

Põhikarja loomade keskmine J_SAV Average P_RBV in herds			
Jrk nr No.	Omanik Owner	Maakond County	
1.	Saimre Seakasvatuse Osaühing	Viljandi	124,9
2.	Jampo Seakasvatuse OÜ	Tartu	122,3
3.	Valjala Seakasvatuse Osaühing	Saare	122,2
4.	Osaühing Hinnu Seafarm	Harju	122,1
5.	OÜ Pihlaka Farm	Harju	121,9
6.	OÜ Vinimex	Lääne-Viru	121,5
7.	Ermo Sepa Talu	Lääne-Viru	121,4
8.	OÜ Triigi Seakasvatus	Harju	121,3
9.	Osaühing Saare Peekon	Saare	121,0
10.	Osaühing OÜ	Saare	120,4
11.	OÜ Viru Agro	Tartu	120,3
12.–13.	Osaühing Nukike	Viljandi	120,2
12.–13.	OÜ Kaubi Farmid	Tartu	120,2
14.	Osaühing SF Pandivere	Lääne-Viru	120,1
15.–16.	Osaühing Kaavere Agro	Jõgeva	120,0
15.–16.	Osaühing Rey Seakasvatus	Rapla	120,0

Põhikarja loomade keskmine V_SAV Average F_RBV in herds			
Jrk nr No.	Omanik Owner	Maakond County	
1.	Osaühing Viru Mölder	Lääne-Viru	118,2
2.	Saimre Seakasvatuse Osaühing	Viljandi	116,6
3.	Osaühing Markilo	Lääne-Viru	113,0
4.	Valjala Seakasvatuse Osaühing	Saare	112,8
5.	OÜ Pihlaka Farm	Harju	112,1
6.–7.	Osaühing Oss	Saare	111,4
6.–7.	OÜ Vinimex	Lääne-Viru	111,4
8.	Osaühing Nukike	Viljandi	111,2
9.	Osaühing Hinnu Seafarm	Harju	111,0
10.	Jampo Seakasvatuse OÜ	Tartu	110,5
11.	Osaühing Kaavere Agro	Jõgeva	110,1
12.	AS Vahenurme Agro	Pärnu	110,0
13.	OÜ Triigi Seakasvatus	Harju	109,2
14.–15.	Haameri Talu	Põlva	109,1
14.–15.	Osaühing Rey Seakasvatus	Rapla	109,1
16.	AS Ruixi Mõis	Lääne-Viru	108,8

49. Karja suurus ja emiste kasutamine

Herd size and sow using

Karja suurus Herd size	Karjad Herds		Emised Sows		Elusalt sündinud pesakonna kohta Alive born piglets per litter	Võõrutatud põrsaid pesakonnas Weaned piglets per litter	Kasutamine väljaminekuni Using until culling	*Kunstliku seemenduse AI rate	Pesakondade arv väljaminekul No. of litters to culling
	arv no.	%	arv no.	%					
101–200	6	19,4	870	7,6	11,6	10,0	1,7	21,0	3,3
201–300	10	32,3	2504	21,8	12,0	10,4	1,9	66,8	3,8
301–400	5	16,1	1835	15,9	12,0	10,4	2,2	71,6	4,5
401–500	5	16,1	2302	20,0	11,7	10,3	1,9	33,8	4,0
> 500	5	16,1	3996	34,7	12,3	10,6	2,0	64,1	3,9

* Arvestatud seemendusjaamast ostetud ja/või imporditud spermat

50. Tiinestuvus

Conception rate of sows

Näitajad Traits	Seemenduste arv No. of inseminations			Tiinestuvus (%) Conception rate (%)			Poegimiste % Farrowing rate (%)			Elusalt sünd. põrsaid pesak. Alive born piglets per litter		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Kokku Total	40106	39227	38971	78,3	78,9	80,2	76,6	77,3	78,4	11,7	11,8	12,0
Loomulik paaritus (LP) Natural service (NS)	8487	8289	6140	73,6	73,5	76,3	72,4	72,5	75,0	11,6	11,6	11,6
Kunstlik seemendus (KS)* Artificial insem. (AI)*	20377	19078	21473	79,8	80,0	80,8	78,0	78,3	78,6	11,8	11,8	12,1
Esmaseemendus LP 1 st service by NS	2315	2038	1401	83,3	82,5	81,2	82,4	81,6	80,4	11,0	11,1	10,9
Esmaseemendus KS 1 st service by AI	2025	2438	3062	75,9	80,9	79,9	74,9	79,4	78,3	10,5	11,0	11,0
2 ja rohkem pesakonda LP 2 and more litters NS	5546	5617	4367	70,3	71,2	75,2	68,9	70,2	73,7	12,0	11,8	11,9
2 ja rohkem pesakonda KS 2 and more litters AI	17863	16245	17869	80,7	80,2	81,4	78,8	78,4	79,1	11,9	12,0	12,3

* Arvestatud seemendusjaamast ostetud ja/või imporditud spermat
Arvestusperiood 1. september – 31. august

51. Geneetiliselt hinnatud järglaste võrdlus

Comparison of genetically evaluated progeny

Tõug Breed	Seemendusjaama kultide järglased IS boars' offspring								Omakarja kultide järglased Own herd boars' offspring							
	arv no.	vanus testimisel, päeva test age, days	ööpäevane juurdekasv, g avg. daily gain, g	seljapeki paksus, mm ** backfat, mm	lihassilma läbimõõt, mm ** muscle depth, mm	T_indeks herd test index	jõudluse SAV performance RBV	viljakuse SAV fertility RBV	arv no.	vanus testimisel, päeva test age, days	ööpäevane juurdekasv, g avg. daily gain, g	seljapeki paksus, mm ** backfat, mm	lihassilma läbimõõt, mm ** muscle depth, mm	T_indeks herd test index	jõudluse SAV performance RBV	viljakuse SAV fertility RBV
L	1427	186,4	569,0	9,6	63,1	110,2	121,4	110,3	296	186,3	561,8	10,0	63,5	108,5	120,0	111,2
Y	760	173,9	591,0	11,6	63,2	104,3	122,7	112,3	248	192,6	535,3	12,3	63,0	102,6	116,9	106,9
P	23	169,0	596,3	8,4	69,3	110,5	105,9									
LxY	1068	176,8	595,1	10,9	63,3	107,4	121,7	109,2	205	181,2	576,6	11,6	61,9	105,1	118,4	108,5
YxL	1358	191,0	562,4	10,5	62,5	109,5	122,3	113,5	934	177,9	588,1	10,8	63,0	107,1	121,3	110,3
LxYL	180	201,0	528,7	10,2	62,8	109,5	120,4	108,5	63	199,7	524,0	10,5	62,3	107,4	117,0	109,3
YxLY	231	206,5	512,4	10,1	61,8	109,3	121,5	111,7	22	192,8	550,8	11,1	63,5	106,8	120,8	108,9
Kokku Total	5047	185,1	572,1	10,5	62,9	108,5	121,9*	111,2*	1768	182,7	572,2	11,0	62,9	106,5	120,0*	109,7*

Pieträani tõugu loomade aretusväärtused pole võrreldavad teiste tõugude aretusväärtustega

* Ei sisalda pieträani tõugu loomade aretusväärtusi

** Mõõdetud eluséal vastavalt Piglog 105 meetodikale

52. Keskmised näitajad karjatestil

Average results on farm test

53. Keskmised näitajad karjatestil tõugude viisi

Avg. results of different breeds on farm test by breed

Puhtatõulised Purebred	Eesti maatõug (L)			Eesti suur valge (Y)			Pieträän (P)		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
EMIKUD GILTS									
Testitute arv No. of animals	1927	1718	1683	1416	1125	965	33	20	16
Seljapeki paksus (mm) Backfat (mm)	9,9	9,9	10,5	12,0	12,1	12,2	7,6	8,2	8,9
Lihassilm (mm) Muscle depth (mm)	65,0	65,3	64,9	63,0	62,8	64,0	71,5	69,7	70,1
Juurdekasv 100 kg (g/ööp) Daily gain (g/d)	573,0	577,0	567,0	567,0	565,0	579,0	593,0	589,0	566,0
Vanus testimisel (p) Test age (d)	183,5	183,2	186,7	182,7	183,2	178,7	173,8	167,7	178,6
KULDIKUD BOARS									
Testitute arv No. of animals	93	59	40	74	83	43	15	19	7
Seljapeki paksus (mm) Backfat (mm)	9,3	9,4	9,3	10,5	10,8	10,8	7,0	8,0	7,6
Lihassilm (mm) Muscle depth (mm)	66,1	65,2	66,2	64,7	63,6	63,4	66,6	67,5	67,7
Juurdekasv 100 kg (g/ööp) Daily gain (g/d)	637,0	650,0	613,0	616,0	603,0	587,0	619,0	598,0	665,0
Vanus testimisel (p) Test age (d)	166,2	162,7	174,6	171,6	175,4	179,1	156,0	165,8	147,3

Ristandid Crossbred	LxY ja YxL Emikud gilts			LxYL ja YxLY Emikud gilts			DxL Kuldikud boars		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Testitute arv No. of animals	4591	3956	3562	250	337	496	45	37	20
Seljapeki paksus (mm) Backfat (mm)	11,2	11,2	11,4	10,8	10,9	11,2	10,5	9,6	10,3
Lihassilm (mm) Muscle depth (mm)	64,4	64,7	64,6	63,4	64,4	64,6	67,2	66,7	65,7
Juurdekasv 100 kg (g/ööp) Daily gain (g/d)	578,0	567,0	580,0	555,0	527,0	521,0	590,0	602,0	602,0
Vanus testimisel (p) Test age (d)	180,7	185,9	182,8	188,2	200,1	203,0	181,0	171,7	174,7

54. Seemendusjaama kultide järglaste rümpade näitajad tõugude viisi

IS boars' offspring carcass characteristics by breed

Tõug Breed	Kultide järglased 2014 Boars' offspring by breed 2014							
	YxY	LxL	YxL	LxY	PxLY	DxLY	DxYL	DxLYL
Kultide arv No. of boars	2	7	8	4	3	7	6	6
Kontrollitud järglaste arv No. of measured progeny	12	39	55	19	55	51	80	31
Tapmisvanus, päeva Slaughter age, days	157,3	173,3	168,2	172,8	176,4	166,1	171,2	173,1
Std. h. tapmisvanus Slaughter age stdev	10,7	8,0	10,3	8,3	8,6	5,2	7,9	7,1
Rümba mass, kg Carcass weight, kg	70,5	74,4	76,0	73,2	71,7	74,7	76,4	77,3
Std. h. rümba mass Carcass weight stdev	6,2	6,2	7,0	7,0	6,0	4,9	8,3	7,2
Rümba juurdekasv, g/ööp Carcass gain, g/d	451,0	431,0	453,0	425,0	407,0	450,0	446,0	447,0
Std. h. rümba juurdekasv Carcass gain stdev	58,8	46,7	50,4	44,9	35,9	29,9	41,7	38,3
Rümba pikkus, cm Carcass length, cm	96,4	99,2	99,4	97,8	95,2	94,9	94,9	96,6
Std. h. rümba pikkus Carcass length stdev	4,2	3,5	3,8	2,8	3,2	3,4	3,3	2,7
Seljapekk 6.–7. roidelt, mm* Backfat thickness, mm	19,9	18,2	19,6	20,6	17,7	20,5	18,5	19,4
Std. h. seljapekk 6.–7. roidelt Backfat thickness stdev	3,8	2,7	3,5	5,0	3,7	3,2	3,6	5,7
Keskmine seljapekk, mm** Average backfat thickness, mm	19,2	17,5	18,7	18,9	17,2	19,0	17,7	18,1
Std. h. keskmine seljapekk Average backfat thickness stdev	2,9	2,8	3,2	4,2	3,1	2,7	2,8	4,1
Tailiha % Lean content, %	57,6	59,2	58,5	58,9	59,5	58,1	59,1	59,2
Std. h. tailiha % Lean content stdev	1,9	1,9	2,3	2,7	2,2	2,0	2,0	2,3
SEUROP klassid, % rümpadest SEUROP classes, % of carcasses	S	44	27	54	55	68	25	55
E	80	56	66	37	45	24	75	39
U	20	-	7	9	-	8	-	6

* Mõõdetud rümba selja keskjoonelt

** Nelja mõõtmekeskmine

Sigade geneetiline hindamine 2014

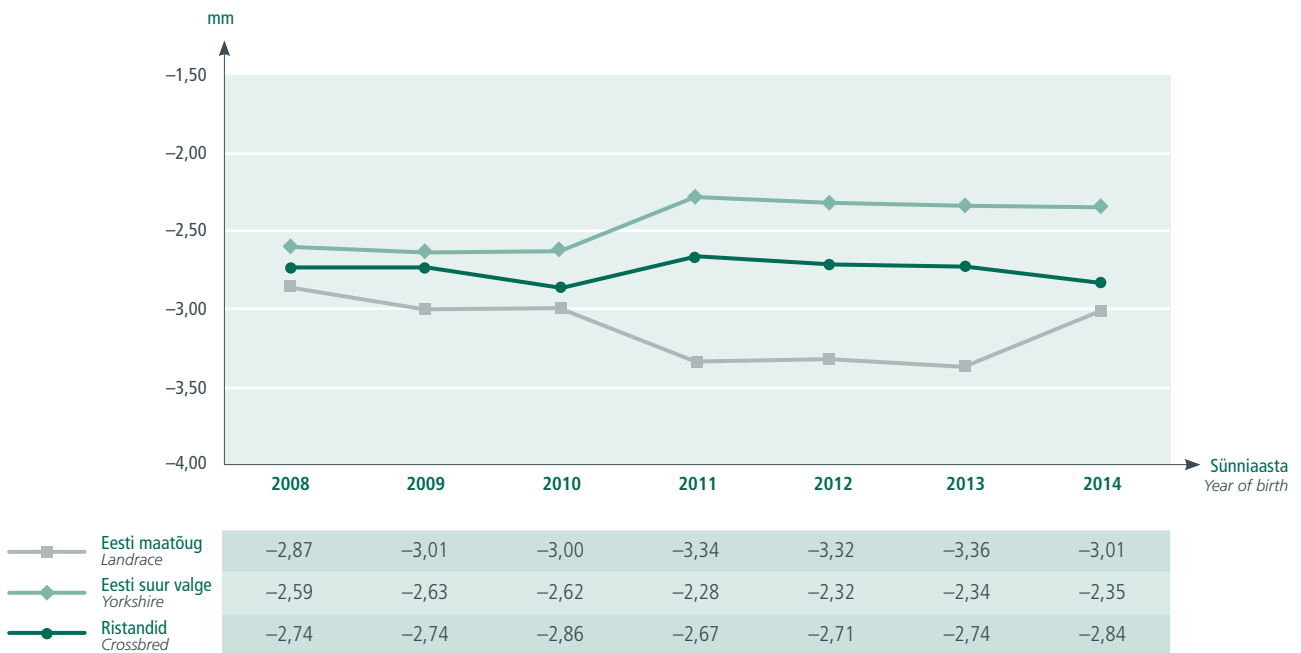
Hinnatavad tõud	1. eesti maatõug, eesti suur valge ning nende omavahelised ristandid 2. pieträän		
Hinnatavad tunnused	seljapeki paksus (mm), lihassilm (mm), ööpäevane juurdekasv (g/ööp), viljakus (elusalt sündinud põrsaste arv pesakonnas)		
Geneetilised parameetrid	tunnus	h² (L,Y tõul)	h² (Pi tõul)
	seljapeki paksus (mm)	0,30	0,13
	lihassilm (mm)	0,17	0,16
	ööpäevane juurdekasv (g)	0,14	0,07
	viljakus	0,10	–
Efektid J_SAV hindamisel	sugu, tõug, hindamisgrupp, pesakond, testimismass, hinnatav loom		
Efektid V_SAV hindamisel	tõug, hindamisgrupp, emise ja kuldi tõu tüüp, seemendustüüp, pesakondade arv emisel, seemenduskult, emist mõjutav keskkond, hinnatav loom		
Hindamise meetod	BLUP - loomamudel		
Aretusväärtuste esitamine	Suhteline jõudluse aretusväärtus (J_SAV) väljendatakse punktides, kehtestades baasloomade keskmiseks 100 punkti ja standardhälbeks 6 punkti. Viljakuse suhtelist aretusväärtust (V_SAV) hinnatakse eraldi.		
	$J_SAV = [(K_{pekk} * AV_{pekk} + K_{lihas} * AV_{lihas} + K_{juurdekasv} * AV_{juurdekasv} - AV_{baasloom}) / S_{baasloom} * S] + 100$		
	$V_SAV = [(AV_{viljakus} - AV_{baasloom}) / S_{baasloom} * S] + 100$		
Majanduslikud kaalud J_SAVs	L ja Y	P	
	Seljapeki paksus	30%	30%
	Lihassilma läbimõõt	30%	40%
	Ööpäevane juurdekasv	40%	30%
Geneetiline alus	Emiste ja kultide aretusväärtused korrigeeritakse baasloomade aretusväärtuste keskmisele.		
Baasloomad	L,Y puhul 2001. a sündinud loomad; P puhul 2001. a testitud loomad. Aretusväärtused hinnatakse ja avaldatakse igal nädalal.		

Genetic Evaluation for Pigs 2014

Breeds included	1. Landrace (L), Yorkshire (Y) and crossbreds 2. Pietrain		
Traits evaluated	for performance: backfat (mm), muscle depth (mm), daily gain (g) for fertility: alive born piglets per litter		
Genetic parameters applied	traits	h² (L,Y)	h² (P)
	backfat	0.30	0.13
	muscle depth (mm)	0.17	0.16
	daily gain	0.14	0.07
	fertility	0.10	–
Period of time for the data included	July 1998 (for performance gen. eval.), May 1990 (for fertility gen. eval.)		
Period of time for pedigree info included	May 1987 (for performance gen. eval.), May 1987 (for fertility gen. eval.)		
Software used	PEST, SAS		
Effects in the model for performance gen. eval.	sex, breed, herd-year-season groups, litter, weight on the test, animal		
Effects in the model for fert. gen. eval.	breed, herd-year-season groups, breed type of sow and boar, insemination type, no. of litters of sow, boar, permanent environment of sow, animal		
Method of evaluation	Multiple-trait BLUP Animal model		
Expression of genetic	Relative breeding values (RBV) for production index P_RBV with mean of 100 and std.dev. of 6 points, combining breeding values of backfat, muscle depth and daily gain. Breeding values for fertility (F_RBV) are estimated separately.		
	$P_RBV = [(C_{back\ fat} * BV_{back\ fat} + C_{muscle} * BV_{muscle} + C_{daily\ g} * BV_{daily\ g}) / S_{base} * S] + 100$		
	$F_RBV = [(BV_{fertility} - BV_{base}) / S_{base} * S] + 100$		
Quantity of relative economic weights	L and Y	Pi	
	Backfat	30%	30%
	Muscle depth	40%	40%
	Daily gain	30%	30%
Genetic base	For L, Y animals born in 2001; for P animals tested in 2001 Breeding values are estimated and published weekly.		

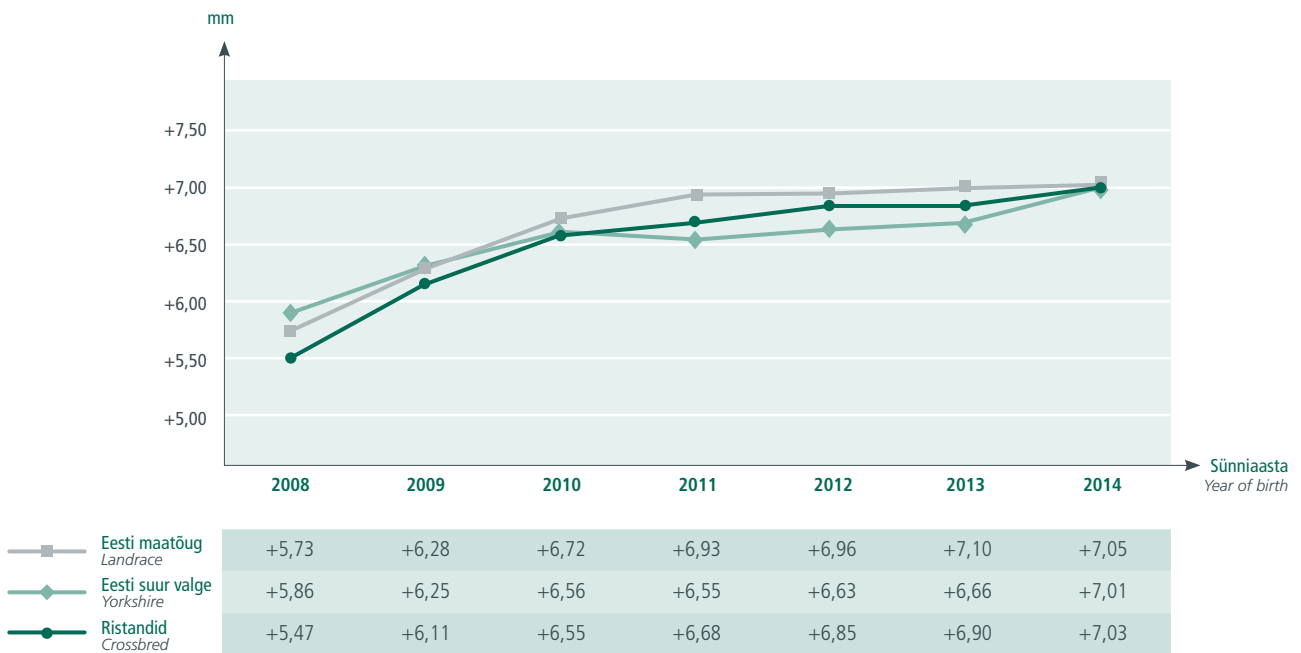
55. Seljapeki paksuse geneetiline trend tõugude viisi

Genetic trend of backfat by breed

56. Lihassilma läbimõõdu geneetiline trend tõugude viisi

Genetic trend of muscle depth by breed

57. Viljakuse geneetiline trend tõugude viisi

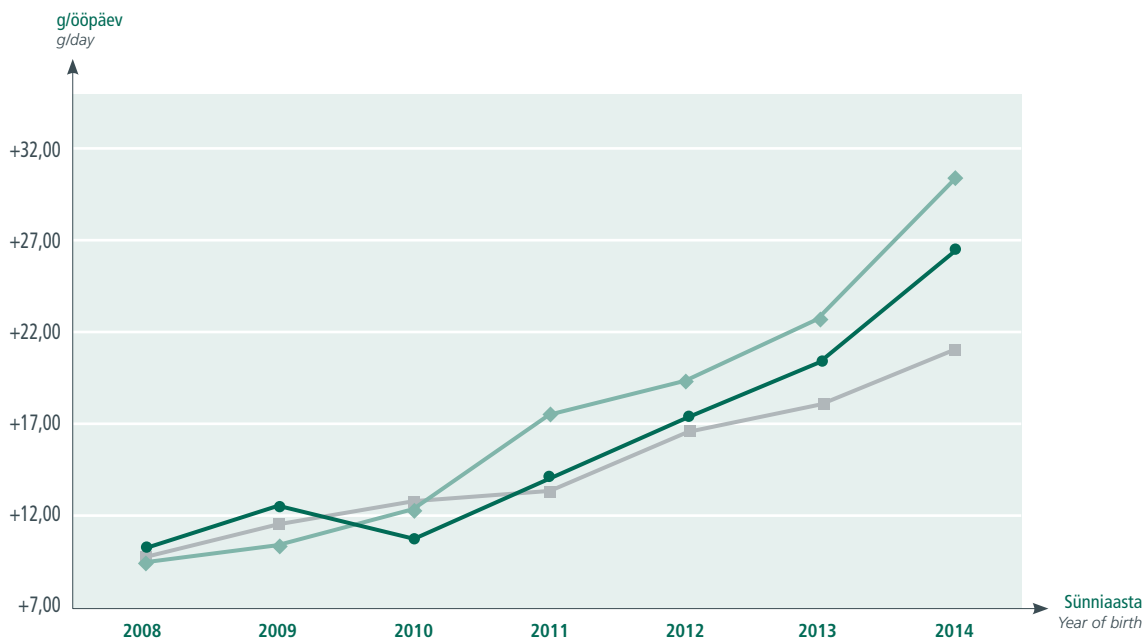
Genetic trend of fertility by breed

■ Eesti maatõug Landrace	+0,19	+0,23	+0,36	+0,64	+0,71	+0,66	+0,74
◆ Eesti suur valge Yorkshire	+0,22	+0,26	+0,31	+0,38	+0,41	+0,65	+0,88
● Ristandid Crossbred	+0,25	+0,32	+0,30	+0,50	+0,56	+0,64	+0,80

58. Juurdekasvu geneetiline trend tõugude viisi

Genetic trend of daily gain by breed

■ Eesti maatõug Landrace	+10,22	+11,78	+12,73	+12,93	+16,58	+18,36	+20,80
◆ Eesti suur valge Yorkshire	+9,44	+10,60	+12,15	+17,47	+19,53	+22,96	+30,27
● Ristandid Crossbred	+10,37	+12,43	+10,81	+13,58	+17,21	+20,61	+26,55

59. Hinnatud kultide ja emiste keskmised aretusväärtused

Avg. Estimated Breeding Values (EBV) of boars and sows

Sünniaasta Year of birth	arv no.	Kuldid Boars					Emised Sows					
		seljapeki paksuse AV	lihassilma AV	juurde- kasvu AV	jõudluse SAV	viljakuse SAV	seljapeki paksuse AV	lihassilma AV	juurde- kasvu AV	jõudluse SAV	viljakuse SAV	
		backfat EBV mm	muscle depth EBV mm	daily gain EBV g	performance RBV	fertility RBV	backfat EBV mm	muscle depth EBV mm	daily gain EBV g	performance RBV	fertility RBV	
2005	1077	-2,41	+4,30	+11,09	113,6	103,0	10431	-1,90	+3,23	+7,37	110,1	102,3
2006	931	-2,43	+4,62	+11,57	114,3	103,7	10544	-2,21	+3,98	+7,81	111,8	103,1
2007	789	-2,81	+5,48	+11,76	116,1	106,7	8072	-2,55	+4,84	+8,02	113,6	104,6
2008	613	-2,82	+6,34	+15,66	118,5	105,6	7850	-2,74	+5,59	+9,63	115,5	105,4
2009	512	-3,05	+6,80	+16,79	119,9	105,9	8429	-2,79	+6,15	+11,50	116,8	106,0
2010	295	-3,20	+7,03	+21,26	122,0	108,3	7346	-2,83	+6,57	+11,27	117,4	106,4
2011	261	-3,01	+6,82	+23,36	122,2	110,5	8109	-2,76	+6,71	+13,90	118,2	108,7
2012	181	-2,93	+6,78	+25,87	122,8	110,4	7833	-2,80	+6,85	+17,21	119,5	109,4
2013	136	-3,13	+6,74	+25,45	123,1	110,6	6907	-2,85	+6,92	+20,11	120,6	110,4
2014	40	-2,74	+6,92	+28,14	123,8	110,9	2741	-2,80	+7,03	+25,42	122,2	110,9

60. ETSÄÜ seemendusjaama kultide järglaste keskmised aretusväärtused

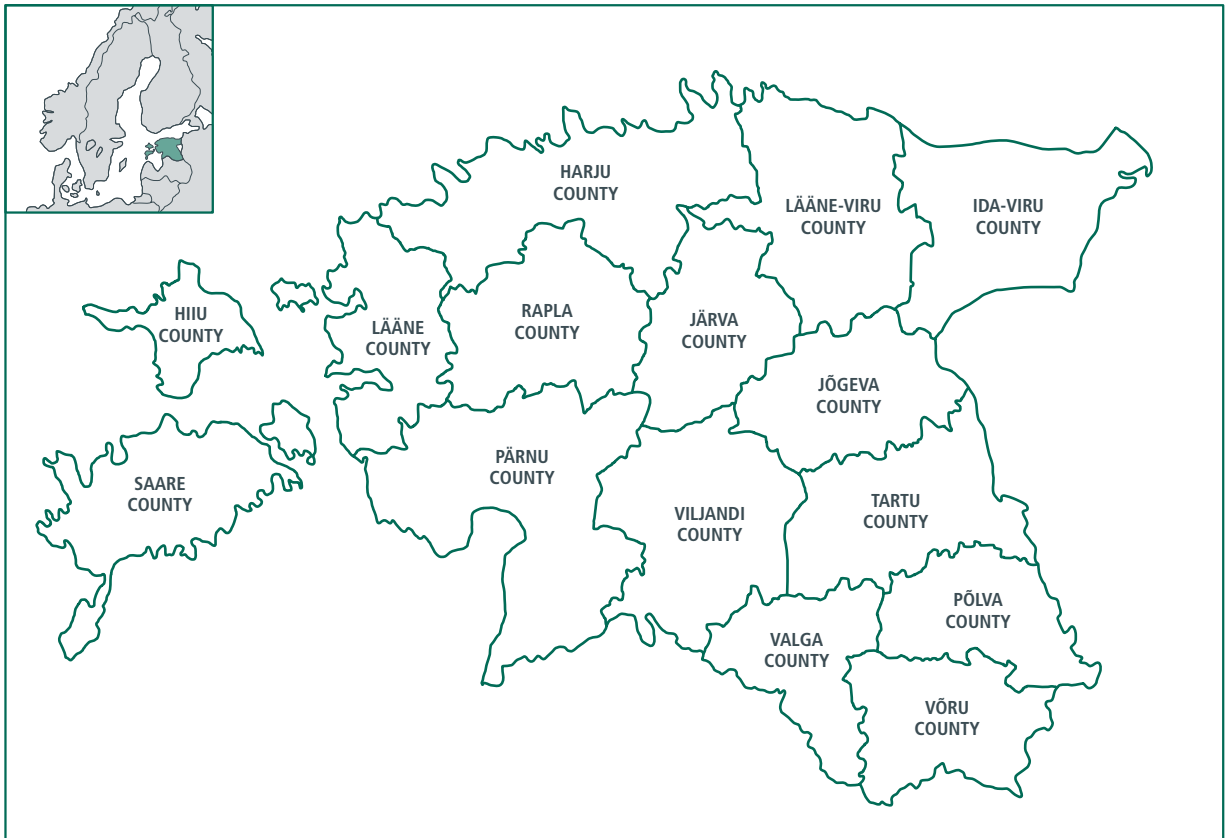
Avg. Estimated Breeding Values (EBV) of IS boars' progeny

Kuldi sünniaasta Year of birth of boar	Testitud järglaste arv No. of tested progeny	Seljapeki paksuse AV Backfat EBV mm	Lihassilma AV Muscle depth EBV mm	Juurdekasvu AV Daily gain EBV g	Jõudluse SAV Performance RBV	Viljakuse SAV Fertility RBV
2005	3673	-2,58	+4,58	+8,47	113,5	104,7
2006	5260	-2,84	+6,02	+8,42	115,8	104,6
2007	6918	-2,73	+6,15	+13,62	117,4	104,6
2008	4348	-3,11	+6,82	+9,70	117,8	107,8
2009	2802	-2,70	+6,79	+12,73	117,9	107,6
2010	5837	-2,82	+6,88	+20,06	120,4	111,2
2011	3728	-2,94	+6,61	+20,18	120,4	108,3
2012	3354	-2,84	+7,02	+24,11	121,9	111,4
2013	519	-2,64	+6,81	+31,87	123,6	108,6

61. Sigade arv jõudluskontrollis 31.12.2014

No. of pigs in performance recording at 31.12.2014

Maakond County	Tõug Breed							kokku total
	eesti suur valge Yorkshire	eesti maatõug Landrace	ristandid crossbred	pieträän Pietrain	djurok Duroc	tõug teadmata breed unknown		
Harju	399	158	1069	22	0	0	1648	
Ida-Viru	119	0	148	0	1	70	338	
Jõgeva	250	240	1295	4	0	192	1981	
Lääne-Viru	323	954	2441	3	5	375	4101	
Põlva	3	117	315	0	0	2	437	
Pärnu	0	71	245	0	0	0	316	
Rapla	0	527	720	0	0	9	1256	
Saare	0	830	1262	0	0	39	2131	
Tartu	241	408	731	8	9	189	1586	
Viljandi	237	0	323	0	0	1	561	
Võru	0	109	4	1	0	72	186	
Kokku Total	1572	3414	8553	38	15	949	14541	

The Republic of Estonia lies on the eastern shores of the Baltic Sea. Estonia is located between 57°30' and 59°49' latitude, and 21°46' and 28°13' longitude. The distance from north to south is about 240 km and the distance from east to west is about 350 km.

The population of Estonia is 1,3 million people.

With a total land area of 45,227 km² it is the smallest of the three Baltic States. Estonia shares borders with Russia to the east and with Latvia to the south. In the north it has a coastline on the Gulf of Finland and in the west it is bounded by the Gulf of Riga and yields the Baltic Sea. Two of its largest islands, Saaremaa and Hiiumaa lie off the western coast of Estonia in the Baltic Sea.

Estonia is mainly a lowland country. On average, the land reaches only 50 meters above sea level. The highest point is Suur Munamägi (Great Egg Hill) (318 m above sea level) in the southeast. 420 rivers and more than 1000 lakes cover the landscape. The largest lake, Lake Peipsi, on the eastern border, is the fifth largest lake in Europe. It covers an area of 3555 km².

Agricultural lands (grasslands, meadows, and natural pastures) cover twenty five percent of the country. Forests account for 44% of the landmass. Mires (fens, bogs and swamps) cover an additional 20% of the territory and 6% is occupied by inner natural reservoirs. Principal soil types: sandy soil, clay, peaty soil.

The climate is determined by Estonia's location in the north-western part of the Eurasian continent, in the vicinity of the North Atlantic. The closeness of the Baltic Sea has a strong influence on local climatic differences, especially in coastal regions. Permanent snow cover becomes established in the south-eastern uplands at the beginning of December, at the earliest, and by the end of March, the snow can be half a meter in depth. In January there is snow throughout the land and it usually melts at the end of March. In mild winters, there is often no lasting snow cover. In Estonia south-western and western winds prevail. Whirlwinds and heavy storms are rare.

The vegetation period (mean air t° over 5°C) lasts in most of Estonia 170–185 days, active growing period (mean air t° over 10°C) lasts in most of Estonia for 120–130 days, the aggregate mean temperature at that period is about 1700°.